

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА**

**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА
2007-2013**

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

ОКОНЧАТЕЛЕН ДОКЛАД

СОФИЯ МАЙ 2007

СЪДЪРЖАНИЕ

1.Увод	5
Цел на екологичната оценка, законова и институционална рамка	5
2. Метод на оценка и избор на алтернативи	5
2.1 Структура на ЕО	5
2.2 Метод на оценка	6
2.4 Обществени консултации	9
3. Връзка на ОПК с други планове и програми	10
4. Състояние на компонентите и факторите на околната среда	11
4.1 Състояние на компонентите и факторите на околната среда	11
4.1.1 Атмосферен въздух	11
4.1.2 Води	12
4.1.3 Почви	13
4.1.4 Земни недра и минерално разнообразие	13
4.1.5 Биоразнообразие, ландшафт и природни обекти	13
4.1.6 Отпадъци	14
4.1.7 Рискови енергийни източници- шум, вибрации, радиация	14
4.1.8 Културно-историческото наследство	15
4.2 Характеристика на околната среда за територии, които могат да бъдат засегнати	15
4.3 Съществуващи екологични проблеми и слаби страни, имащи отношение към ОПК	16
5. Обща екологична оценка на ОПК	17
5.1 Преглед на SWOT анализа	17
5.2 Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК	17
Таблица 6 Оценка на екологичното съответствие на целта, приоритетите, специфичните цели и областите на подобрение на ОПК	18
5.3 Изводи	21
5.4 Оценка на Работната група и обществеността	21
6. Цели за опазване на околната среда на национално и международно ниво	23
6.1 Цели на национално ниво	23
6.2.1 Оценка на съответствието на ОПК с НСРР 2007-2013	23
6.1.2 Оценка на съответствието на ОПК с НПР 2000 - 2006	27
6.1.3 Оценка на съответствието на ОПК с ОП „Околна среда”	29

6.1.4 Изводи	31
6.2 Цели на международно ниво	32
6.2.1 Национална стратегия за опазване на околната среда и План за действие	32
6.2.2 Енергийна стратегия на България от 2002 г.	34
6.2.3 Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.....	34
6.2.4 Национална дългосрочна програма за възобновяеми енергийни източници 2005-2015.....	34
7. Въздействие върху околната среда при прилагане и неприлагане на ОПК	35
7.1 Възможни въздействия при неприлагане на ОПК.....	35
7.2 Възможни въздействия при прилагане на ОПК.....	35
8. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни въздействия върху околната среда от осъществяване на ОПК.....	38
9. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК	39
Приложение 1 Нетехническо резюме на ЕО.....	42
1.Увод	44
2. Структура на ЕО и метод на оценка	44
3. Обществени консултации.....	45
4. Връзка на ОПК с други планове и програми	45
5. Въздействие на икономиката върху компонентите и факторите на околната среда	45
6. Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК.....	45
7. Цели за опазване на околната среда на национално и международно ниво.....	47
8. Възможни въздействия при неприлагане на ОПК	48
9. Възможни въздействия при прилагане на ОПК	48
10. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на евентуални неблагоприятните въздействия върху околната среда от осъществяване на ОПК	49
11. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК	50
Приложение 2 Справка за консултациите, изразени мнения и отразяване на предложенията	52
Приложение 3 Въпросник за консултации с обществеността.....	68
Таблица 12 Въпросник за консултации на Екологичната оценка на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013”	68
Приложение 4 Източници на информация	70
Приложение 5 Списък на експертите, изготвили доклада за ЕО	71
Приложение 6 Копие Удостоверение за регистрация по ЕО.....	72
Приложение 7 Декларация за заинтересованост на експертите по ЕО	73
Приложение 8 Схема за провеждане на консултации с обществеността и заинтересованите органи.....	74

Списък на съкращенията

БВП	Брутен вътрешен продукт
БГВ	Битово горещо водоснабдяване
БДУВ	Басейнова дирекция за управление на водите
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГГИ	Големи горивни инсталации
ДАСМ	Държавна агенция по стандартизация и метрология
ДАМТН	Държавна агенция по метрология и технически надзор
ЕЕООС	Енергийна ефективност и опазване на околната среда
ЕС	Европейски съюз
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАНМСП	Изпълнителна агенция за насърчаване на малки и средни предприятия
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИСОС	Институт за стратегии по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КЕП	Крайно енергийно потребление
КПКЗ	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяванията
ЛОС	Летливи органични съединения
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
ММСП	Микро, малки и средни предприятия
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия
НДНТ	Най-добри налични техники
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници
НДПЕЕ	Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност
НСЕМ	Национална система за екомаркировки
НПР	Национален план за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСОСПД	Национална стратегия за околна среда и План за действие
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
НСУОСО	Национална система за управление на околната среда и одит
ООС	Опазване на околната среда
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПК	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие”
ПД	Превантивна дейност
ПП	Прилагаща програма
ПУ	Планове за управление
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите
УР	Устойчиво развитие

1. Увод

Цел на екологичната оценка, законова и институционална рамка

Целта на настоящия доклад за ЕО на ОПК е да допринесе за интегриране на въпросите на околната среда в подготовката и изпълнението на ОПК, с което да се осигури по-високо ниво на защита на околната среда и устойчиво развитие в България.

Съдържанието на доклада за ЕО е разработено в съответствие с изискванията на чл. 86, ал.3 на ЗООС. Докладът за ЕО е елемент от процеса на екологична оценка, регламентиран в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка /ДВ, бр. 3 от 2006/ и Директива 2001/42 за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда. Докладът за ЕО е съобразен и с указателните писма на Европейската Комисия от 2006 г.относно изискванията на Директива 2001/42 и тяхното съобразяване в програмите, които ще се ко-финансират от ЕК.

Управляващият орган на ОПК е Дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност” в МИЕ. Министърът на околната среда и водите е компетентният орган в областта на околната среда по отношение издаване на становище по ЕО.

ОПК се подготви в тясна координация с работната група за изготвяне на ОПК. Принципите на партньорство и сътрудничество с всички социално-икономически партньори са спазени при определянето на състава на работната група. Работната група активно участваше в консултациите по подготовката на доклада за ЕО.

Докладът за ЕО е разработен в изпълнение на договор с МИЕ от експерт на ИСОС, регистриран съгласно чл.83, ал. 9 на ЗООС. Първоначалният вариант на оценка на екологичните аспекти на ОПК бе разработен в рамките на Екс-анте оценка на ОПК от екип с ръководител Шон Бурке.

2. Метод на оценка и избор на алтернативи

2.1 Структура на ЕО

Структурата на доклада е разработена съгласно изискванията на българското законодателство и съдържа следното:

Част 1 определя целта, законовата и институционалната рамка за извършване на екологичната оценка.

Част 2 обобщава метода за извършване на екологичната оценка, като първо посочва структурата на оценката и второ метода за оценка на части 5, 6 и 7.

Част 3 представя накратко целите и приоритетите на ОПК и връзката на ОПК с други планове и програми, а анализ на екологичното им съответствие е направен в части 5 и 6.

Част 4 анализира състоянието на компонентите и факторите на околната среда на базата на официално публикувани данни и източници на информация, посочени в Приложение 4. Представя

кратка характеристика на околната среда за територии, които могат да бъдат засегнати от прилагането на ОПК. Изброява съществуващи екологични проблеми, към които ОПК има отношение.

Част 5 прави обща екологична оценка на ОПК в т.ч. на SWOT анализа и на екологичната насоченост на целта, приоритетите, специфичните цели и областите на подобрене на ОПК.

Част 6 обобщава целите на национално и международно ниво, с които българската икономика трябва да се съобрази по отношение нейното въздействие върху околната среда. Оценява съответствието на приоритетите на ОПК с екологичните аспекти в целите и приоритетите на НСРР, НПР и ОП ОС, прави изводи и препоръки. Анализира международните цели /Европейския съюз/ инкорпорирани в целите на стратегически и програмни документи на национално ниво по отношение на околната среда.

Част 7 анализира евентуалното въздействие върху околната среда при прилагане и неприлагане на ОПК.

Част 8 обобщава мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на евентуалните неблагоприятни последствия от осъществяване на ОПК.

Част 9 Предлага мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК и индикатори за екологично съответствие на изпълнението на ОПК и индикатори за въздействие върху околната среда,

Част 10 съдържа приложения, които се изискват от Наредбата за условията и реда за извършване на ЕО. Приложение «Нетехническото резюме на доклада за ЕО» обобщава на популярен език въпросите, коментирани в ЕО и представлява 10% от обема на ЕО. Целта на резюмето е да направи ЕО достъпна до широката общественост.

2.2 Метод на оценка

Метод за оценка в част 5

Направено е обобщение на SWOT анализа на ОПК, представящо в кратък вариант основните силни и слаби страни, както и възможностите и заплахите, които пряко или косвено ще влияят върху качеството на околната среда в България.

Част 5 анализира последователно екологичната насоченост на целта, приоритетите, специфичните цели на ОПК и предлаганите области на подобрене. Екологичното съответствие на ОПК е оценено чрез прилагане на методологията на матрицата, показана в Таблица 1 по-долу. Екологичното съответствие на ОПК е оценено на четири нива: пряко съответствие, непряко съответствие, неутрално съответствие и отрицателно съответствие.

Областите на подобрене са идентифицирани в ОПК от гледна точка на изпълнение на целите на ОПК, а не от гледна точка на областите на подобрене на околната среда. Докладът за ЕО оценява допълнително дали областта на подобрене на ОПК ще бъде и област, в която ще се постигне подобрене на околната среда. Специфичните цели и областите на подобрене имат пряко екологично съответствие, когато допринасят за подобряването на околната среда, непряко екологично съответствие има, когато се създават условия за подобряване на околната среда, неутрално екологично съответствие има, когато няма отношение към околната среда и

отрицателно екологично съответствие има, когато целта или областта на въздействие имат отрицателно въздействие върху околната среда.

Екологичното съответствие на ниво приоритет е оценено като са отчетени екологичните съответствия на специфичните цели и областите на подобрене в рамките на един приоритет. За степен на екологично съответствие на приоритета е взета преобладаващата степен на съответствие на целите и областитена подобрене.

Степента на екологичното съответствие на ОПК е оценена в четири степени: D = Пряко съответствие, I = Непряко съответствие и NT = Неутрално съответствие, N = Отрицателно съответствие.

Таблица 1 Оценка на екологичното съответствие на целта, приоритетите, специфичните цели и областите на подобрене на ОПК

Цел, Приоритет, Специфична цел	ЕС	Област на подобрене	ЕС
Главна цел:			
Приоритет 1:			
Специфична цел		Област на подобрене	
Специфична цел		Област на подобрене	

ЕС= Екологично съответствие

Метод за оценка в част 6

Екологичното съответствие на ОПК с целите на други национални стратегии и програми е оценено чрез прилагане на методологията на матрицата на взаимовръзка /корелация/ показана в таблиците по-долу. Съответствието на ОПК е оценено на четири нива: пряко съответствие, непряко съответствие, неутрално съответствие и отрицателно съответствие. Оценката се базира на схващането, че целите и приоритетите на ОПК имат пряко екологично съответствие в случаите, когато имат висока взаимовръзка с целите на другите програми и допринасят за подобряването на околната среда. Непрякото екологично съответствие показва средна степен на взаимовръзка, също има положителен принос като създава условия за подобряване на околната среда. Неутралното екологично съответствие има ниска степен или няма взаимовръзка, не подпомага, но и не пречи на изпълнението на целите. Отрицателното екологично съответствие се оценява, когато ОПК има отрицателен принос към целите на други програми. Последната степен на съответствие и принос не са установени за нито една от програмите, към които е оценено екологичното съответствие на ОПК.

Екологичното съответствие на основната цел и приоритетите на ОПК със стратегическите цели и областите на екологично подобрене на НСРР са оценени с помощта на матрицата, посочена в Таблица 2 по-долу:

Степента на екологичното съответствие на приоритетите на ОПК е оценена в четири степени: D = Пряко съответствие, I = Непряко съответствие и NT = Неутрално съответствие, N = Отрицателно съответствие.

Таблица 2 – Оценка на екологичното съответствие между ОПК и НСРР

	ОПК – основна цел и приоритети				
НСРР	Ниво на съответствие на ОПК с НСРР				
	ОПК Основна цел	ОПК Приоритет 1	ОПК Приоритет 2	ОПК Приоритет 3	ОПК Приоритет 4
Стратегическа цел					
Области на екологично подобрене					

Съответствието на основната цел и приоритетите на ОПК с дългосрочните и краткосрочните стратегически цели на НСРР са оценени с помощта на матрицата, посочена в Таблица 3 по-долу:

Таблица 3: Оценка на екологичното съответствие между ОПК и НСРР

	ОПК – основна цел и приоритети				
НСРР	Ниво на екологично съответствие на ОПК с НСРР в част „Околна среда”				
	ОПК Основна цел	ОПК Приоритет 1	ОПК Приоритет 2	ОПК Приоритет 3	ОПК Приоритет 4
Дългосрочни цели					
Специфични цели					

Съответствието на основната цел и приоритетите на ОПК с основната цел и приоритетите на ОП ОС са оценени с помощта на матрицата, посочена в Таблица 4 по-долу:

Таблица 4: Оценка на екологичното съответствие между ОПК и ОП ОС

	ОПК – основна цел и приоритети				
ОП ОС	Ниво на екологично съответствие на ОПК с ОП ОС				
	ОПК Основна цел	ОПК Приоритет 1	ОПК Приоритет 2	ОПК Приоритет 3	ОПК Приоритет 4
Основна цел					
Приоритети					

Тази част завършва с изводи и препоръки. В резултат на оценката може да се идентифицира дали целта, както и кой от приоритетите на ОПК и в каква степен подкрепя или противоречи на целите и приоритетите на съответната програма.

Метод за оценка в част 7

Корелацията между приоритетите, избраните мерки и очаквания екологичен ефект на ОПК се анализира с показаната матрица в Таблица 5 по-долу.

Дейности, които пряко допринасят за подобряването на качеството на водата, въздуха и почвите, управлението на отпадъците и защитата на биологичното разнообразие, се приемат за дейности с пряк положителен ефект върху околната среда. Дейности, които създават условия за опазване и

подобряване на околната среда, са оценени като дейности с непряк положителен екологичен ефект. Дейностите, които не са насочени към екологични проблеми и не оказват негативен екологичен ефект, са определени като дейности с неутрален ефект. Действия, които не отчитат екологичните стандарти и замърсяват околната среда, в т.ч. води, въздух и почви, разрушават биологичното разнообразие, водят до неправилно управление на отпадъците, са оценени като действия с негативно екологично влияние.

Нивото на екологичен ефект е оценено в 4 степени : D = Пряк положителен ефект, I = Непряк положителен ефект, NT = Неутрален ефект, N = Отрицателен ефект.

Таблица 5: Матрица корелация приоритети, мерки и екологичен ефект на ОПК

ОПК Приоритети	ОПК Мерки	ОПК Действия	Екологичен ефект
Приоритет 1	М		
Приоритет 2	М		
Приоритет 3	М		
Приоритет 4	М		

2.4 Обществени консултации

Дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ на МИЕ, възложител на Екологичната оценка на ОПК организира консултации на ЕО на ОПК с обществеността, заинтересовани органи и трети лица, които може да бъдат засегнати от изпълнението на ОПК през различни етапи на нейното изпълнение.

Консултациите се проведеха в съответствие с изискванията на ЗООС, Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ бр. 57 от 2.07.2004 г. и по схема на възложителя съгласно Приложение 8.

Дирекция „ЕФК“ проведе консултации с МОСВ, компетентен орган по ЕО, Дирекция „ЕЕООС“ на МИЕ, РИОСВ и БДУВ към МОСВ, Работната група на ОПК и обществеността. Консултациите се проведеха в четири фази: /1/ Обсъждане на общата екологична оценка към Екс-анте оценката на ОПК през юни 2006, /2/ Консултации преди изготвянето на предварителния доклад за ЕО на ОПК през март 2007, /3/ Консултации на предварителния доклад за ЕО на ОПК през април 2007 и /4/ провеждане на среща през април 2007.

За подпомагане процеса на консултации, Експерта по ЕО разработи въпросник за оценка екологичния ефект от ОПК. Целта на въпросника беше: /1/ да подпомогне обществеността в структурирането на мненията и коментарите и /2/ получаване на сравними и съпоставими мнения и препоръки към въпроси, които Експерта по ЕО счита за особено важни да бъдат обсъдени с обществеността. Попълването на въпросника не ограничи участниците в консултациите да споделят мнения и препоръки по всички аспекти на ЕО на ОПК, които те считат за важни. Въпросникът за консултации с обществеността е приложен в Таблица 12.

/1/ Обсъждането на общата екологична оценка към Екс-анте оценката на ОПК се извърши с Работната група на ОПК. Общата екологична оценка беше изпратена на МОСВ за запознаване. МОСВ изпрати препоръки за допълване, които да бъдат взети предвид при изработването на ЕО.

/2/ Консултации преди изготвянето на предварителния доклад за ЕО на ОПК се извършиха с компетентния орган по ЕО и Дирекция „ЕЕООС“ на МИЕ. Целта на консултациите беше да се получат допълнителни указания и разяснения по отношение изготвянето на предварителния доклад за ЕО и провеждането на консултации с обществеността.

/3/ Предварителният доклад беше обсъден с РИОСВ и БДУВ към МОСВ, Дирекция „ЕЕООС“ към МИЕ, Работната група по ОПК и обществеността. За целта на обсъждането предварителният доклад за ЕО на ОПК и въпросника бяха публикувани на интернет страницата на МИЕ и изпратени по факс на РИОСВ и БДУВ. Съобщение за обществените консултации беше поставено и на информационните табла в сградите на МИЕ на ул. „Славянска“ № 8, ул. „Ал.Батенберг“ № 12 и ул. „Лега“ № 4 в София. Обществените консултации бяха обявени за последните две седмици на април 2007. Срокът за изпращане на становища беше 16 дни.

/4/ Дирекция „ЕФК“ проведе среща с Работната група за обсъждане на ЕО на ОПК на 27 април 2007, 10 дни след обявяване на обществено обсъждане. На срещата участваха 15 души.

Мнения по ЕО на ОПК се получиха чрез попълнен въпросник, писмени становища, обсъждане и протокол по време на срещата.

Получиха се становища и попълнени въпросници от МОСВ, 10 РИОСВ и 3 БДУВ, Дирекция „ЕЕООС“ към МИЕ и членове на Работната група на ОПК. Получиха се и 15 въпросника, попълнени от анонимни участници в срещата за обсъждане на ЕО на ОПК.

Препоръките на МОСВ и на Дирекция „ЕЕООС“ са отразени в Таблица А, препоръките на РИОСВ, БДУВ и Работната група са отразени в Таблица Б. Резултатите от оценките на РИОСВ и БДУВ за очаквания екологичен ефект от прилагането на ОПК, посочени във въпросниците са обобщени в Таблица В. Резултатите от анонимните въпросници са обобщени в Таблица Г. Приложение 2 съдържа подробна Справка за провеждане на консултации с обществеността.

3. Връзка на ОПК с други планове и програми

Интегрирането на екологичните принципи в националната политика е важно условие за опазването на околната среда. Екологичната съгласуваност на целите и приоритетите на ОПК с други национални планове и програми, в това число НСРР 2007-2013, НПР 2000-2006: Част Околна среда и ОР ОС е анализирана в част 5.

Целите на други национални програми като Национална стратегия за околна среда и План за действие 2005-2014; Енергийната стратегия от 2002 г.; Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.; Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, 2005-2015 за чието изпълнение ОПК също ще допринесе са обобщени в част 6.

ОПК е съобразена още и със следните национални програми и стратегии: Програма за възраждане на българската икономика, 2002 г.; Стратегия за изследване, технологично реструктуриране и иновации”, 2004 г.; Национален план за изпълнение задълженията на страната по КТЗВДР, 1999 г.; Национална програма за ограничаване на емисиите от серни и азотни оксиди от действащите ГГИ.

С изпълнението на целите на ОПК ще се допринесе към изпълнение на принципите и изискванията на следните Директиви на ЕС: Директива 96/61/ЕС относно интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването; Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности; Директива 2001/77/ЕС за насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми източници на вътрешния пазар на електроенергия; Директива 2003/30/ЕС за насърчаване използването на биогорива или други възобновяеми горива в транспорта, Директива 2003/87/ЕС за създаване на схема за търговия с емисии на парникови газове.

ОПК е разработена в съответствие на Стратегията от Лисабон и на принципите за устойчиво развитие, дефинирани в Стратегията от Гьотеборг. Реализацията на ОПК ще подпомогне практическото реализиране на принципите за балансирано икономическо и социално развитие, опазването на околната среда и ефективно използване на природните ресурси.

4. Състояние на компонентите и факторите на околната среда

4.1 Състояние на компонентите и факторите на околната среда

При разработката на тази част са ползвани данни от докладът на ИАОС за състоянието на околната среда през 2004 г и аналитичната част на НСОСПД. За нуждите на настоящия анализ са ползвани предимно данни, отнасящи се за промишлеността, енергетиката и добивната дейност.

4.1.1 Атмосферен въздух

В момента в България се провежда непрекъснат мониторинг на повече от 120 основни производствени инсталации, представляващи: горивни и технологични процеси в индустрията, добив и преработка на изкопаеми горива и използване на разтворители. Съществуват проблеми с регионален характер, предимно райони с големи промишлени центрове, наречени „горещи точки”. В тях концентрациите на замърсители на въздуха са считани за опасни за човешкото здраве.

Годишните емисии на основните атмосферни замърсители от горивни процеси в индустрията, негоривни производствени процеси, добив и преработка на изкопаеми горива и използване на разтворители показва намаляване на емисиите на SO_x, CH₄, CO и Pb и нарастване на емисиите от NO_x, NH₃ и Cd. Делът на промишлеността в националните емисии на вредни вещества във въздуха е най-голям в емитирането на CH₄. Добивът и преработката на полезни изкопаеми е най-голям източник на метан- 74.5% от националните емисии през 2004 г.

Със затварянето на два блока на АЕЦ “Козлодуй” делът на произведената електроенергия от различни източници се промени значително -от 47.9% до 40.6% за атомната енергия, и от 46.9%

до 52% за енергията от ТЕЦ. Увеличеното производство на енергия от ТЕЦ доведе до нарастване на емисиите от SO₂, NO_x и други замърсители от енергийния сектор.

Енергийният сектор е източник на 77% от националните емисии на парникови газове през 2003 г. ТЕЦ генерират 72% от емисиите на CO₂ следвани от топлофикационните електроцентрали. Емисиите през 2003 г. показват ръст на нарастване в сравнение с 2002 г. В настоящия момент емисиите на CO₂ са под лимита по протокола от Киото.

Енергетиката е най-големият източник на SO₂ - 87% от общото за страната. Количеството на емисиите през 2004 е намаляло в сравнение с 2003 г. Сероочистващите инсталации през 2004 г. са уловили 10000 Кт SO₂ повече отколкото през 2003 г.

Няма съществени различия в количеството на емитираните тежки метали през 2004 в сравнение с 2003. Добивът на мед, желязо, цинк и олово от руди са основните източници на емисии на тежки метали във въздуха. Горивните процеси в промишлеността емитират 92% от националните емисии на кадмий, 80% от емисиите на олово и 51% от емисиите на живак.

Като цяло продължава тенденцията към понижаване годишните концентрации на оловни аерозоли. В районите на цветната металургия са установени концентрации, превишаващи средноденонощната норма за кадмий.

4.1.2 Води

Промислените обекти са с най-голям принос в замърсяването на отпадъчните води по отношение на опасни вещества от списък 1 и списък 2 по Наредба №6 от 09.11.2000 г. в т.ч. по отношение на допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти.

Наредба № 5 от 8.11.2000 г. определя реда и начина за създаване на мрежите и за дейността на Националната система за мониторинг на водите. Съгласно Наредбата, Контролно-информационната система за състоянието на отпадъчните води обхваща всички обекти, формиращи отпадъчни води с количество над 100 куб. м на денонощие и заустващи във водните обекти. Собствен мониторинг на водите се провежда от всички титуляри на разрешителни за водоползване и/или ползване на водни обекти, в т.ч. и на разрешителни за заустване на отпадъчни води /ДВ, бр. 95 от 21.11.2000/.

Най-съществено е влиянието на отпадъчните води от химическата, нефтопреработвателната и металургичната индустрия, въпреки че през 2001 г. общо са отведени 125000 хил.м³ отпадъчни води, което е по-малко с над 18000 хил.м³ спрямо 2000 г. Пречистените води съставляват 50% от общото количество отпадъчни води. Значителни замърсители на отпадъчните води са: добив на руди на цветни метали и техните концентрати; добив, обогатяване и брикетирание на въглища, производство на олово, цинк, калий и техни сплави, производство на чугун, стомана и феросплави.

През 2004 г. е отчетено намаление на зауствани отпадъчни води с над 50 %, което отчасти се дължи и на увеличени дял на повторно използваната вода в предприятията.

Снабдяването с вода не е проблематично. Преобладаващата част от предприятията добиват вода от собствени водоизточници.

4.1.3 Почви

Източници на локални замърсявания на почвите от точкови източници са действащи предприятия от минно-добивната промишленост, химическата и металургическата промишленост, аварии и инциденти, депа и хранилища на производствени и опасни отпадъци, ТЕЦ, добив и съхранение на нефт, складове за пестициди и др. В края на 2004 г. са регистрирани 1818 потенциално замърсени места, като с най-голям принос са промишлените обекти.

Нарушените терени от добивна дейност в края на 2004 г. са 25514 ха като само една трета от тях са рекултивирани. Най-голям е делът на нарушените и на рекултивираните терени от добива на горивно-енергийни ресурси.

В резултат на добив на нефт и газ са нарушени 3237 ха земи. Не са отчетени рекултивирани земи след тези дейности.

Старите замърсявания са друг проблем. В края на 2001 г., 220 предприятия бяха ликвидирани поради невъзможност да работят в пазарни условия. Процедури за ликвидация се извършват и в други 186 големи индустриални предприятия.

Възстановяването на нарушени терени и опазване на екосистемите при добивни дейности, индустрия и енергетика се извършва съгласно разпоредбите на Наредба № 26/1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.

4.1.4 Земни недра и минерално разнообразие

Количеството на добитите суровини през 2004 г. възлиза на 64.5 Кт, като добивът на гориво е 37% спрямо общия добив, следван от добива на неметални полезни изкопаеми. През периода 2000-2004 г., добивът на подземни богатства остава относително постоянен. През 2004 г. са добити 23.7 Мт горивно-енергийни суровини като за сравнение през 2003 г. са добити 27.7 Мт. Добивът на полезни изкопаеми през 2004 г. също е по-малък от добива през 2003. При неметалните материали и суровини има покачване на добива с 29% в сравнение с 2003 г.

Потреблението на въглища за производство на енергия през 2004 г. в сравнение с 2000 г. е нараснало с 13%, а потреблението на газ е намаляло с 8%.

Крайното енергийно потребление е намаляло през 2004 г. в сравнение с 2003 г., което е индикатор за нарастване на енергийната ефективност в страната.

4.1.5 Биоразнообразие, ландшафт и природни обекти

Състоянието на природните местообитания и на биоразнообразието е един от основните показатели за състоянието на околната среда като цяло.

Опазването на биологичното разнообразие в България обхваща: многообразието, генетичните ресурси и местообитанията на дивите растителни и животински видове. Според Червената книга на България, 158 вида висши растения са застрашени, а редки са 574 вида. Като защитени видове са включени 90 вида животни, 331 вида птици и 594 вида растения. За опазване са включени местообитанията на 102 вида растения, 334 вида птици и 91 вида други животни. Под режим на опазване и регулирано ползване са поставени ценни стопански биологични ресурси в т.ч. 30 вида растения, 24 вида птици и 30 вида други животни.

До 2010 г. 15% от територията на страната ще бъде включена в националната екологична мрежа като елемент на Общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000”.

Развитието на икономиката може причини следните заплахи за биологичното разнообразие:

Загуба, разрушаване и влошаване на условията на местообитанията чрез пресушаването на влажни зони, нарушаване на водния режим, изграждане на съоръжения за производство на енергия, корекции и канализиране на речни корита, изграждане на диги, баражи и укрепителни съоръжения, други строителни и благоустройствени работи, отнемане на хумусния слой на почвата, изсичане на дървета и др.

Прекомерната експлоатация на стопански ценни биологични ресурси в т.ч. риби, медицински растения, гъби и дивеч.

Нарушаване на ландшафта чрез открит способ за добив на подземни богатства, натрупване на промишлени отпадъци, изграждане на големи промишлени комплекси.

4.1.6 Отпадъци

Делът на отпадъците, генерирани от преработващата промишленост спрямо общото годишно количество образувани производствени и опасни отпадъци за периода 2001-2004 е относително постоянен- 34%. През 2004 г. преработващата промишленост е генерирала 14% по-малко отпадъци в сравнение с 2003. Производството и леене на метали генерират почти половината от общо генерираните промишлени отпадъци през 2004 г., следвани от производството на химически продукти.

Добивната промишленост е един от основните замърсители на околната среда. Към края на 2004 са натрупани общо 5092 Мт отпадъци. Най-голям дял отпадъци се генерират от добива на метални полезни изкопаеми-73%, следвани от отпадъци при добив на горивно-енергийни ресурси.

Депонирането на производствени и опасни отпадъци е основния начин за обезвреждането им. Понастоящем в България се експлоатират 18 депа за опасни отпадъци, но нито едно от тях не отговаря на нормативните изисквания.

4.1.7 Рискови енергийни източници- шум, вибрации, радиация

Преобладаващата част от предприятията на българската икономика генерират шум с локално въздействие. Вибрациите са проблем на работната среда в предприятията и фактор с негативно въздействие върху здравето на работниците.

Шумовото натоварване в околната среда от промишлени източници се контролира от РИОСВ по утвърдени годишни графици за контролни измервания на нивата на шум, в съответствие с изискванията на Наредба № 2 от 5.04.2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда, и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 37 от 5.05.2006 г.)

4.1 8 Културно-историческото наследство

Представителни данни за щети, нанесени от индустрията, добивната промишленост и енергетиката на културно-историческото наследство не са публикувани. Съществуват изследвания, които показват, че паметниците на културата могат да бъдат разрушени от химически вещества, замърсяващи въздуха.

4.2 Характеристика на околната среда за територии, които могат да бъдат засегнати

Териториите, които могат да бъдат засегнати от развитието на икономиката са обобщени по компоненти и фактори на околната среда.

Въздух : Идентифицирани са 35 района и агломерации за оценка и управление на КАВ в България от общо 119 със стойности на SO₂, NO_x, прах и олово, превишаващи стандартите на ЕС за КАВ по един или няколко от изброените показатели. Територии със замърсен въздух са големите градски агломерации, районите на предприятия на индустрията, енергетиката и добивната дейност в т.ч. около ТЕЦ Марица Изток, ТЕЦ Бобов дол, ТЕЦ Варна, ТЕЦ Русе Изток и ТЕЦ Лукойл Нефтохим Бургас.

Води: Участъци на поречия с нарушен екологичен статус се наблюдават в почти всички големи реки в България, в които се заустват непречистени отпадъчни води. Райони с трайно и относително високи концентрации на вредни вещества са участъци на р.Тополница след гр. Пирдоп, р.Тимок при устието си в р.Дунав, р.Лесновска при Д. Богров. В почти всички речни течения под селищата без ГСПОВ се измерва високо съдържание на азотни форми и фосфати. Основно значение при формирането на азотния товар имат реките Искър, Марица, Струма, Сазлийка и Камчия.

Почви: Територии със замърсени почви се наблюдават в райони около действащи и закрити предприятия на индустрията, добивната промишленост и енергетиката. Най-силно засегнати са земите в три-четири километровите зони около крупните промишлени обекти в Елисейна, Кърджали, Пирдоп, Пловдив, Кремиковци и др.

Биоразнообразие, ландшафт и природни обекти: Ценни природни местобитания, растителни и животински видове, които са в близост с предприятия на енергетиката, промишлеността и добивната дейност са потенциално заплашени от увреждане. Биоразнообразието в територии със замърсен въздух, речни участъци с нарушен екологичен статус, и замърсени и деградирани почви е с най-голям риск от унищожаване. Територии с нарушени качества на природната среда и биоразнообразието са и териториите около открити рудници, сгуроотвали, насипища и други подобни терени, територии около електроцентрали в т.ч. ТЕЦ и ВЕЦ, язовири и язовирни каскади,

територии на промишлени предприятия с остарели пречиствателни съоръжения или липса на такива. Рискови за прелетни пици са и съоръженията за производство на енергия от вятър.

Отпадъци: Територии с нарушен екологичен статус са терените с депонирани отпадъци, генерирани от действащи и закрити предприятия на индустрията, добивната промишленост и енергетиката, нерегламентирано изхвърлени отпадъци около населени места и пътни артерии.

Шум, вибрации и радиация: Наднормен шум и вибрации в жилищните райони е често явление, когато те са в близост с предприятия, оборудвани с остарели или повредени машини.

Културно-историческо наследство: Обекти на КИИ, разположени в населените места, където въздухът е замърсен от транспорта, бита и не на последно място от развитието на икономиката са в най-голям риск от повреди и разрушаване.

4.3 Съществуващи екологични проблеми и слаби страни, имащи отношение към ОПК

Досегашният принос на икономиката като източник за замърсяване на околната среда може да се обобщи в следното:

- Най-голям дял в емитирането на вредни вещества в атмосферния въздух в т.ч. газове и тежки метали от промишлеността и енергетиката;
- Най-голям принос в замърсяването на отпадъчните води с опасни вещества от списък 1 и списък 2 по Наредба №6 от 09.11.2000 г.в т.ч. заустване на непречистени отпадъчни води във водните течения;
- Основен причинител на замърсяване на почвата с тежки метали, разрушаване на природни ландшафти и стари замърсявания от закрити производства и действащи добивни предприятия;
- Най-голям потребител на неметални полезни изкопаеми и горивно-енергийни суровини;
- Основен замърсител на градската и природната околна среда;
- Източник на влошаване на биологичното разнообразие;
- Източник на преобладаващата част опасни отпадъци;

Проблемите в развитието на икономиката, които са причина за увреждане на околната среда са обобщени в НСОС както следва:

- Високи специфични разходи на енергия за единица продукция в производствения сектор;
- Високи специфични разходи на вода за единица продукция в сектора;
- По-малко от половината от работещите промишлени предприятия имат система за собствен мониторинг на качеството на изпусканите отпадъчни води и измервателни устройства за тяхното количество;
- Експлоатираните производствени инсталации и системите за очистване на отпадни материални потоци в по-голяма или в по-малка степен не съответстват на НДНТ;
- Ефективността на следприватизационния контрол по изпълнението на програмите за привеждане дейностите на промишлените предприятия в съответствие със законовите норми и изисквания за опазване на околната среда е сравнително ниска;

- В голяма част от действащите промишлени предприятия се използват производствени техники, технологично оборудване, системи за управление и опазване на околната среда, които частично или напълно не съответстват на НДНТ;
- Не са решени редица проблеми, свързани с промишлените отпадъци, депонирани на отвали, в шламо- и хвостохранилища, които продължават да влияят неблагоприятно върху компонентите на околната среда;
- Фирмите, чиито производствени инсталации подлежат на издаване на Комплексни разрешителни имат затруднения при инвестирането на значителни финансови средства за привеждането им в съответствие с условията на разрешителните;

Изпълнението на ОПК ще допринесе за решаване на горните проблеми на българската икономика, което индиректно ще допринесе за опазването на околната среда.

5. Обща екологична оценка на ОПК

5.1 Преглед на SWOT анализа

SWOT анализът на ОПК представя в кратък вариант основните силни и слаби страни, както и възможностите и заплахите, които пряко или косвено ще влияят върху качеството на околната среда в България.

От гледна точка на конкурентоспособността на МСП „високата енергоемкост на икономиката“, „ниското технологично ниво“, „консервативното управление на компаниите“, „ниският дял на предприятия с въведени системи за управление“ и „ограниченият достъп до финансови ресурси за МСП“ могат да бъдат определени като основните слаби страни в областта на защитата на околната среда и устойчивото развитие. Тези изводи са аналогични на изводите, които са направени и в НСОСПД и които бяха обобщени в т. 4.3.

Представените възможности в ОПК като достъп до системи за технологичен, продуктов и управленски трансфер ще подпомагат предприятията, особено МСП, да развиват дейности за опазване на околната среда като управление на отпадъците и отпадъчните води.

Гореспоменатите благоприятни фактори могат да бъдат сериозно засегнати в случай, че МСП демонстрират „липса на промяна в поведението на предприятията след присъединяването в ЕС, недостатъчен капацитет за усвояване на средства от фондовете на ЕС“, както и ако те „не са способни да покрият навреме изискванията на ЕС“.

5.2 Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК

В Таблица 6 е оценена екологичната насоченост на целта, приоритетите, специфичните цели и областите на подобрение на ОПК.

Таблица 6 Оценка на екологичното съответствие на целта, приоритетите, специфичните цели и областите на подобрене на ОПК

Цел, Приоритет, Специфична цел	ЕС	Област на подобрене	ЕС
Главна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световния пазар.	NT		
Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности	I		
Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията	I	Създаване на стартиращи иновативни предприятия	I
Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации	NT	Подкрепа за разработване на иновации от предприятия и внедряването им в икономиката	I
Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса	NT	Подкрепа за увеличаване на заетостта на изследователи в предприятията	NT
		Защита на индустриалната собственост	NT
Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда	D		
Модернизация на технологиите и управлението в предприятията	D	Технологично обновление в предприятията,	D
Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса	NT	Въвеждане на нови технологии и продукти в предприятията,	D
Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията	D	Покриване на международно признати стандарти като въвеждане на системи за управление на околната среда (EMAS)	D
Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите	NT	Въвеждането на енергоспестяващи технологии и използването на възобновяеми енергийни източници са основен източник за намаляване използването на природни ресурси и емисиите от предприятията, замърсяващи околната среда.	D
Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията	I		
Подобряване на условията за достъп до финансиране на микро-, малки и средни предприятия	I	Предоставяне на гаранции	I
Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности	I	Предоставяне за микро-кредитиране	I
		Рисковото инвестиране в МСП	I
		Създаване или разширяване на дейността на мрежи от бизнес ангели в България.	NT
Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика	NT		
Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях	NT	Популяризиране на предимствата за инвестиране в България	NT
Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа	NT	Подкрепа за успешното представяне на българските предприятия на международните пазари	NT
Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество	I	Подкрепа за националната инфраструктура по качеството.	I

ЕС= Екологично съответствие

Забележка: Област на подобрение: областите на подобрение са в рамките на приоритетната ос и не са посочени като резултат от изпълнението на определена специфична цел.

Целта на ОПК не показва ясно, че „Развитието на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар” съответства на принципите за устойчиво развитие.

Приоритетна ос 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности”

Основната цел на Приоритетна ос 1 е да подобри развитието на българската икономика чрез подкрепа за иновационна дейност и подобряване на про-иновативната инфраструктура.

Специфичните цели в рамките на този приоритет включват: „Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията”; „Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации”; „Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса”; „Създаване на нова и укрепване на съществуваща про-иновативна инфраструктура”; „Подкрепа за обновяване на оборудването за приложни цели”; „Създаване на национална иновационна мрежа”.

Области на въздействие на ОПК в рамките на този приоритет са: „Създаване на стартиращи иновативни предприятия”; „Подкрепа за разработване на иновации от предприятия и внедряването им в икономиката”; „Подкрепа за увеличаване на заетостта на изследователи в предприятията” и „Защита на индустриалната собственост”.

Целите на Приоритет 1, както и областите на въздействие в рамките на този приоритет не поставят за постигане определени екологични цели. Специфичните цели за насърчаването на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията имат непряко екологично съответствие. Създаването на стартиращи иновативни предприятия и подкрепата за разработване на иновации от предприятия и внедряването им в икономиката са програмираните области на въздействие на ОПК, които имат най-силно, но непряко екологично съответствие. Очаквани компоненти в дейността на иновативните предприятия, както и на иновативните дейности, са дейностите в областта на опазването на околната среда и устойчивото икономическо, социално и екологично развитие.

Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”

Специфичните цели на тази приоритетната ос са: „Модернизация на технологиите и управлението в предприятията”; „Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса”; „Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията”; „Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите”.

Приоритетна ос 2 има най-изразено пряко екологично съответствие. В рамките на този приоритет, специфичните цели „Модернизация на технологиите и управлението в предприятията” и

„Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията“ имат най-голямо отношение към екологичните аспекти на ОПК и към постигане на екологичните цели в националната политика. Предоставянето на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса, има непряко екологично съответствие чрез предоставянето на консултантски и информационни услуги, свързани със спазването на международните и националните изисквания и стандарти за опазване на околната среда.

Преобладаващата част от програмираните области на въздействие в рамките на този приоритет имат ясна екологична насоченост. Пряко екологично съответствие имат областите: „Технологично обновление в предприятията“, „Въвеждане на нови технологии и продукти в предприятията“, „Покриване на международно признати стандарти чрез подкрепа за проекти на предприятия, целящи постигане на съответствие с международно признати стандарти като въвеждане на системи за управление на околната среда“. Въвеждането на енергоспестяващи технологии и използването на възобновяеми енергийни източници са основен източник за намаляване използването на природни ресурси и емисиите от предприятията, замърсяващи околната среда. При изграждането на съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници например вятър, трябва да се пристъпи особено внимателно, защото те може да причинят щети на ценни естествени местообитания и видове в т.ч. птици, които не са, или са обявени за защитени територии или зони за защита, включени в Националната екологичната мрежа „Натура 2000“.

Приоритетна ос 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията“

Специфичните цели на интервенциите в рамките на този приоритет са: „Подобряване на условията за достъп до финансиране на микро-, малки и средни предприятия“ и „Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности“.

Областите на въздействие, програмирани в този приоритет са подкрепа за: предоставяне на гаранции, предоставяне за микро-кредитиране, рисковото инвестиране в МСП, и за създаване или разширяване на дейността на мрежи от бизнес ангели в България. (Бизнес ангелите могат да предложат „неформален рисков капитал“ и съвет и напътствия, които са важен принос в развитието на МСП. Мрежите на бизнес ангелите предлагат услуги за свързване на потенциални инвеститори с МСП.)

Може да се обобщи, че този приоритет има непряко съответствие и принос към постигане на целите и областите на въздействие на ОПК, отнасящи се до опазването на околната среда. Финансовата подкрепа на стартиращи иновативни предприятия, разработване на иновации, технологично обновление в предприятията, въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии както и подкрепа за въвеждане на технологии за използването на възобновяеми енергийни източници са съществен принос на ОПК за постигане на поставените екологични цели. Трябва да се отбележи, че финансовата подкрепа може да има и отрицателно екологично съответствие, поради което е необходимо да се извършва внимателна оценка на екологичната насоченост на кандидатстващите за финансиране дейности.

Приоритетна ос 4 “ Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика”

Специфичните цели на Приоритетна ос 4 са: „Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях“; „Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа“; и „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество“.

Програмираните области на въздействие в този приоритет са: „Популяризиране на предимствата за инвестиране в България“, „Подкрепа за успешното представяне на българските предприятия на международните пазари“ и „Подкрепа за националната инфраструктура по качеството“.

Приоритетна ос 4 не поставя екологични цели и няма изразена екологична насоченост. Същевременно осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество в т.ч. качеството на българските продукти по отношение европейската политика по химикалите, качеството на биогоривата ще има непряко отношение към опазване на околната среда. Като цяло, може да се приеме, че Приоритет 4 има непряко екологично съответствие.

5.3 Изводи

Общата цел и приоритетите на ОПК показват добро ниво на интегриране на принципите на опазване на околната среда.

Целта на ОПК не показва ясно, че „Развитието на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар“ съответства на принципите за устойчиво развитие.

Приоритет 2 на ОПК „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда“ предвижда подкрепа за МСП и има най-голямо екологично съответствие.

Приоритет 1 на ОПК „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности“ ще допринесе косвено в прилагането на принципите на опазване на околната среда.

Приоритет 3 има непряко отношение към опазване на околната среда и може да подпомогне финансово действия, насочени към опазване на околната среда.

Приоритет 4 като цяло няма екологична насоченост, с изключение на специфична цел 3 „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество“.

5.4 Оценка на Работната група и обществеността

Оценката на обществеността за ЕО на ОПК е представена в две групи: Оценка на РИОСВ и БДУВ като органи, които имат отношение към ЕО, но не са компетентен орган за ЕО на ОПК и Оценка на Работната група и обществеността. Становището и оценката на Дирекция „ЕЕООС“, като представител на Управляващия орган на ОПК е отразено в ЕО на ОПК. Оценките от двете групи е обобщена като заключение за обществената оценка на ЕО на ОПК.

Оценка на РИОСВ и БДУВ

Всички становища на РИОСВ и БДУВ дават положителна оценка на доклада за ЕО като отговарящ на изискванията на ЗООС, Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Директива 2001/42/ЕО.

РИОСВ и БДУВ оценяват, че Приоритет 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда“ на ОПК има пряк положителен екологичен ефект върху околната среда. Приоритет 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности“ и Приоритет 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията“ ще окажат непряк положителен ефект върху състоянието на околната среда. Като цяло, целите и дейностите по Приоритет 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“ имат неутрално въздействие върху околната среда. Тази обобщена оценка съвпада с оценката, направена от Експерта по ЕО.

Само по отношение на специфични цели „Защита на индустриалната собственост..“ и „Развитие на благоприятна иновационна среда..“, РИОСВ и БДУВ дават оценка различна от тази на Експерта по ЕО. Оценките, изразени в проценти са много малки и реално могат да се приемат като близки до оценката на Експерта по ЕО. От това може да се заключи, че експертите по ЕО на регионално ниво са единодушни по отношение доброто екологично съответствие на ОПК и очаквания положителен ефект от нейното прилагане.

Работна група и общественост

Оценките, отразени в попълнените въпросниците показват, че Приоритет 2 на ОПК има пряк положителен екологичен ефект върху околната среда. Приоритети 1 и 3 имат непряк положителен ефект върху състоянието на околната среда. Приоритет 4 има неутрално въздействие върху околната среда. Тази обобщена оценка отново съвпада с оценката, направена от Експерта по ЕО и експертите на РИОСВ и БДУВ. Оценката на анкетираните за цели: „Развитие на благоприятна иновационна среда..“ и „Представяне на консултантски услуги...“ се различават от оценката на Експерта по ЕО и РИОСВ и БДУВ. Както и по-горе, разликите, изчислени в проценти са незначителни и могат да се приемат за близки до оценките на експертите.

РГ даде положителна оценка на предварителния доклад за ЕО на ОПК.

Предложенията за допълнение и корекции на предварителния доклад за ЕО на ОПК са оценени от Експерта по ЕО и отразени по целесъобразност в окончателния доклад за ЕО на ОПК. Мнението на Експерта по ЕО е отразено в Таблицы А и Б.

Заключение

Участващите в общественото обсъждане на предварителния доклад за ЕО на ОПК в т.ч. РИОСВ и БДУВ, членовете на РГ на ОПК, представители на органи, които имат отношение към ЕО дават положителна оценка на доклада за ЕО на ОПК.

Единодушно е мнението, че като цяло, ОПК ще има преобладаващ непряк положителен ефект върху околната среда.

Приоритет 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда“ се оценява като приоритет със значителен пряк положителен ефект върху опазване и подобряване качеството на околната среда и с принос към устойчивото развитие на българската икономика. Според обществеността, Приоритети 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности“ и Приоритет 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията“ ще окажат непряко въздействие върху качествата на околната среда. Приоритет 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“ като цяло има неутрално отношение към околната среда с изключение на неговата трета цел „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество“

6. Цели за опазване на околната среда на национално и международно ниво

6.1 Цели на национално ниво

6.2.1 Оценка на съответствието на ОПК с НСРР 2007-2013

Въведение

Основната цел на НСРР е да представи стратегията на правителството за преодоляване на съществуващите разлики в развитието и насърчаване развитието на секторите, в които България има или потенциално би могла да има сравнителни предимства.

Към 2015 г. България да стане конкурентоспособна страна-членка на ЕС с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност на обществото. Принципите на устойчиво развитие и ключовите цели на ЕС за развитие и сближаване, както същите са дефинирани в Заключенията на Европейския съвет от март 2005 г., формират базата и дават насока на дейностите по интервенция на България през програмния период 2007-2013 г.:

Дългосрочната визия за България обединява две конкретни средносрочни цели за програмния период 2007-2013 г. Същите бяха разработени на базата на приоритетите на ЕС и са в съответствие със Стратегическите насоки на Общността :

- /1/ Засилване на конкурентоспособността на икономиката с оглед на постигането на висок и устойчив растеж;
- /2/ Развитие на човешкия капитал с цел осигуряване на по-висока заетост, доходи и социална интеграция.

Националната стратегическа референтна рамка на страната за периода 2007 – 2013 г. определя общо 4 приоритетни области за интервенции през следващите 7 години, които са:

- Приоритет 1: Подобряване на базисната инфраструктура;
- Приоритет 2: Повишаване качеството на човешкия капитал с акцент върху заетостта;
- Приоритет 3: Насърчаване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто управление;
- Приоритет 4: Подкрепа за балансирано териториално развитие.

НСРР определя следните сфери, които трябва да бъдат подобрени:

- Въздушно и шумово замърсяване;

Водоснабдяване, събиране и пречистване на отпадъчните води;
Система за управление на отпадъците;
Третиране на нерегулирани сметища и стари замърсявания;
Опазване на биологичното разнообразие;
Селскостопанска и горска околна среда;
Наблюдение и информация на екологичните процеси.

Инфраструктурата за защита на околната среда е важна за развиващата се икономика и по-доброто качество на живот.

По-добрите условия за растеж изискват интегрирана политика в областта на околната среда с оглед осигуряването на положителен ефект върху качеството на живот.

Според Националната стратегия за околната среда, одобрена от Министерския съвет през 2005 г., и Планът за действие към нея обхващащ периода 2005-2014 г., дългосрочната основна стратегическа цел на страната в сектора на околната среда е: “Подобряване на качеството на живот на населението на страната посредством осигуряване на здравословна и благоприятна среда и опазване на богатото природно наследство на базата на устойчиво управление на околната среда.”

Както е посочено в социално-икономическия анализ, съществуващите проблеми включват недобре развитите мрежи за събиране и третиране на твърди отпадъци и недостатъчна и амортизирана инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчни води.

Националната стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата на Република България и Оперативният план за действие към нея за периода 2006-2015 г. очертават приоритетните дейности в секторите на отпадъците и водите. Мерките включват подобряване на състоянието на водите и водоснабдяването в значителен брой селища с цел постигане на съответствие с Рамковата директива за водите (РДВ) и Директива 91/271/ЕС за пречистването на градските отпадни води. Освен това са предвидени инвестиции в съоръжения за управление на отпадъци с цел създаване на система, която ще бъде в съответствие с националното и европейското законодателство в областта на отпадъците, най-вече Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците и Директива 1999/31/ЕС за депонирането на отпадъци.

С цел подобряване на инфраструктурата за отпадъчните води усилията ще бъдат насочени към разширяване, реконструкция и модернизирание на съществуващите канализационни системи, а също и към изграждане на нови, включително станции за пречистване на градските отпадни води в селищата. Ще бъде подпомогнато изпълнението на интегрирани проекти във водния сектор. Други дейности, които ще бъдат подпомогнати, са тези, свързани с доставката на оборудване за откриване и измерване на изтичането на вода, разработването и актуализирането на планове за управление на речните басейни и разработването на инвестиционни проекти за последващо финансиране.

По отношение на управлението на отпадъците планираните интервенции ще следват интегрирания подход за управление на отпадъците за създаване на устойчива политика за управление на отпадъците в съответствие със Стратегията на Общността за управление на отпадъците. Ще бъде внедрена йерархия на управление на отпадъците, т.е. предотвратяване,

повторно използване, рециклиране, възстановяване и окончателно обезвреждане посредством депониране или изгаряне на остатъчните отпадъци.

Основните идентифицирани проблеми са свързани с изграждането на необходимата инфраструктура за третиране на отпадъците, намаляване на образуваните отпадъци от общините, въвеждането на разделно събиране и осъществяването на дейности, насочени към повторното използване на образуваните отпадъци.

Интервенциите в тази област ще подпомогнат дейности като: изграждане на центрове за рециклиране на отпадъци, инсталации за оползотворяване на отделяните газови емисии (метан) от общинските депа за отпадъци за производството на електроенергия, завършване на изграждането на регионални депа, съоръжения за предварително третиране, включително компостиране, сортиране и разделение на отпадъците. Допълнителни действия ще бъдат предприети във връзка с последващото затваряне на съществуващите общински депа, които не отговарят на изискванията на законодателството и на съвременните технически стандарти. Ще бъде оказана помощ и за разработването или актуализирането на регионалните планове за управление на отпадъците и за разработването на инвестиционни проекти за последващо финансиране.

Съответните политики на България включват мерки, като развитието на мрежата НАТУРА 2000, увеличаване на защитените зони и създаването на механизми за тяхното управление. В допълнение към опазването и рехабилитацията на естествените хабитати, особени усилия трябва да бъдат положени да се защитят някои видове които са силно заплашени от изчезване. Част от предвидените дейности са насочени към формулирането, одобрението и изпълнението на планове за действие за всички застрашени видове от Европейско/глобално значение. Повишаване съзнанието на общините и обществото за мрежата НАТУРА 2000 е прието също за целева интервенция.

Оценка на екологичното съответствие на ОПК с НСРР

Първата стратегическа цел на НСРР „Засилване на конкурентоспособността на икономиката с оглед на постигането на висок и устойчив растеж” има отношение към защитата на околната среда и устойчивото развитие. Втората стратегическа цел не касае екологични проблеми. Направена е оценка на екологичното съответствие на общата цел и приоритетите на ОПК с първата стратегическа цел на НСРР и сферите, в които трябва да се постигне екологично подобрене, определени в НСРР.

Екологичното съответствие на ОПК с НСРР е показано на Таблица 7. Екологичната оценка е направена на две нива: (1) цел на НСРР – цели на ОПК и (2) области на екологично подобрене на НСРР – приоритети на ОПК.

Таблица 7 – Оценка на екологичното съответствие между ОПК и НСРР

	ОПК – основна цел и приоритети
НСРР – стратегически цели и ОЕП	Ниво на съответствие на ОПК с НСРР

	ОПК Основна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар	ОПК Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности	ОПК Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда	ОПК Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията	ОПК Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика
СЦ 1: Засилване на конкурентоспособността на икономиката с оглед на постигането на висок и устойчив растеж	D				
ОЕП: Въздушно и шумово замърсяване		I	D	I	NR
ОЕП: Водоснабдяване и пречистване на отпадъчни води		I	D	I	NR
ОЕП: Система за управление на отпадъците		I	D	I	NR
ОЕП: Третиране на нерегулираните сметища и стари замърсени терени		NR	NR	NR	NR
ОЕП: Опазване на биологичното разнообразие		I	I	I	TR
ОЕП: Селскостопанска и горска околна среда		NR	NR	NR	NR
ОЕП: Наблюдение и информация на екологичните процеси		NR	NR	NR	NR

СЦ: Стратегическа цел, ОЕП: Област на екологично подобрене

Изводи

Следните изводи могат да бъдат изведени от горния анализ:

В екологично отношение, ОПК спомага за постигането на първата стратегическа цел на НСРР „Засилване на конкурентоспособността на икономиката с оглед на постигането на висок и устойчив растеж”.

Приоритет 2 на ОПК е в пряко екологично съответствие с три от областите на екологично подобрене, посочени в НРСС, а именно: въздушно и шумово замърсяване, пречистване на отпадъчни води и управлението на отпадъците.

Приоритети 1 и 3 на ОПК съответстват непряко на екологичните области на НСРР „Въздушно и шумово замърсяване“, „Пречистване на отпадъчни води“ и „Управлението на отпадъците“ и създават условия за подобряване на екологичната среда .

Приоритет 4 на ОПК е в неутрална връзка и не оказва влияние на екологичните области на НСРР. Приоритетите на ОПК не са свързани с областите на екологично подобрене на НСРР „Селскостопанска и горска околна среда“ и „Наблюдение и информация относно екологичните процеси“. Това обаче не може да бъде изтъкнато като слабост, защото мерките по тези области ще бъдат подкрепени от ОП „Околна среда“ и Националния стратегически план за развитие на селските райони.

6.1.2 Оценка на съответствието на ОПК с НПР 2000 - 2006

ОПК е в съответствие със следните две дългосрочни стратегически цели на НПР, обновени през 2003 година: (1) Постигане на устойчив и балансиран икономически растеж, базиран на подобрена конкурентоспособност на ниво промишленост, компании и човешки ресурси и (2) Подобряване на основната инфраструктура, опазване и възстановяване на околната среда.

Частта „Околна среда“ на НПР формулира следната дългосрочна стратегическа цел: “Подобряване на качеството на живот на населението посредством осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и чрез опазване на богатото природно наследство, базирано на устойчиво управление на околната среда” и шест стратегически цели:

- Осигуряване на високо качество и достатъчно количество водни ресурси за всички цели;
- Постигане и поддържане на високо качество на околната среда в населените места;
- Опазване на природното наследство и поддържане на богато биологично разнообразие;
- Интегриране на екологичната политика в секторните и регионални политики;
- Осигуряване на ефективно управление на околната среда;
- Изпълняване на ангажиментите на България за решаване на глобалните екологични проблеми.

НПР предвижда повишаване на дела на екологичното производство и продукти чрез:

- Развитие и възприемане на система от икономически стимули и инструменти за въвеждане на екологични технологии;
- Подобряване на управлението и оползотворяването на промишлени отпадъци;
- Развитие на екологични стандарти при вземането на решения в промишлеността;
- Изграждане на информационни и консултантски системи за най – добри практики и технологии в областта на екологичното производство;
- Стимулиране на публично – частното партньорство за намаляване на промишленото замърсяване и управление на околната среда в съответствие с нормите и стандартите на ЕС.

Оценка на екологичното съответствие на ОПК с частта „Околна среда“ на НПР

Приоритетите на ОПК са оценени от гледна точка на тяхното екологично съответствие с дългосрочните стратегически цели на НПР и стратегическите цели на частта „Околна среда“ на НПР. Оценката е показана на Таблица 8.

Екологичната оценка е направена на две нива: 1) дългосрочни стратегически цели на НПР – цели на ОПК и 2) дългосрочна и специфични цели на част „Околна среда” на НПР – приоритети на ОПК

Таблица 8: Оценка на екологичното съответствие между ОПК и НПР

	ОПК – основна цел и приоритети				
НПР – дългосрочни и краткосрочни стратегически цели	Ниво на екологично съответствие на ОПК с НПР част „Околна среда”				
	ОПК Основна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар	ОПК Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности	ОПК Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда	ОПК Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията	ОПК Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика
НПР 1 ДС СЦ: Постигане на устойчив и балансиран икономически растеж	I				
НПР 2 ДС СЦ: Подобряване на базисната инфраструктура	D				
НПР „Околна среда” ДС СЦ: Подобряване на качеството на живот посредством осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда	I	I	D	I	NR
1 СЦ: Осигуряване на високо качество и достатъчно количество водни ресурси за всички цели		NR	NR	NR	NR
2 СЦ: Постигане и поддържане на високо качество на околната среда в населените места		I	D	I	NR
3 СЦ: Опазване на природното наследство и поддържане на богато биологично разнообразие		I	I	I	NR

4 СЦ: Интегриране на екологичната политика в секторните и регионални политики		I	D	I	NR
5 СЦ: Осигуряване на ефективно управление на околната среда		I	D	I	NR
6 СЦ: Изпълняване на ангажиментите на България за решаване на глобалните екологични проблеми		I	D	I	NR

ДСЦ: Дългосрочна стратегическа цел, СЦ: Стратегическа цел

Изводи

Следните изводи могат да бъдат изведени от горния анализ:

Приоритетите на ОПК постигат добро ниво на екологично съответствие с НПР и неговата част „Околна среда”.

Приоритет 2 на ОПК има по-голямо екологично съответствие с частта „Околна среда” и голяма част от предвидените в него мерки ще подпомогнат пряко опазването на околната среда.

Приоритети 1 и 3 на ОПК ще допринесат непряко за постигането на основните и стратегическите цели на НПР.

Няма връзка между приоритетите на ОПК и първата стратегическа цел на частта „Околна среда” на НПР – „Осигуряване на високо качество и достатъчно количество водни ресурси за всички цели”. Дейностите по тази цел не са от компетентността на предприятията с изключение на случаите, когато предприятията извършват водоснабдителни услуги. Няма връзка и между Приоритет 4 на ОПК и целите на НПР.

6.1 3 Оценка на съответствието на ОПК с ОП „Околна среда”

Въведение

Главната стратегическа цел на ОП “Околна среда 2007 – 2013 г.” е „Подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда и развитие на екологичната инфраструктура”.

На базата на стратегическите насоки на Европейската общност за кохезионна политика и за да се реализират основните приоритети на ЕС по отношение заетостта, растежа и устойчивостта /Лисабон/ са дефинирани следните специфични цели на ОП ОС:

- Опазване и подобряване състоянието на водните ресурси;
- Подобряване управлението на отпадъците и защитата на почвите;

- Опазване на биоразнообразието и защита на природата.

Приоритетните направление за финансиране на проекти по ОП ОС са 3:

- Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж.;
- Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци;
- Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие;

Оценка на екологичното съответствие на ОПК с ОП „Околна среда“

Приоритетите и целите на ОПК са оценени от гледна точка на тяхното екологично съответствие с целите и приоритетите на ОП „Околна среда“. Екологичното съответствие между основните цели и приоритети на ОПК и ОП „Околна среда“ е показано на Таблица 9.

Екологичната оценка е направена на две нива: (1) цели на ОП „Околна среда“ – цели на ОПК и (2) приоритети на ОП „Околна среда“ – приоритети на ОПК.

Таблица 9: Оценка на екологичното съответствие между ОПК и ОП „Околна среда“

	ОПК – основна цел и приоритети				
ОП ОС – основна цел и приоритети	Ниво на екологично съответствие на ОПК с ОП ОС				
	ОПК Основна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар	ОПК Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности	ОПК Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда	ОПК Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията	ОПК Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика
ОП ОС – Цел Подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда и развитие на екологичната инфраструктура	I				
Приоритет 1: Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж		I	I	I	NR
Приоритет 2: Подобряване и развитие на инфраструктурата		I	I	I	NR

за третиране на отпадъци					
Приоритет 3: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие		I	I	NR	NR

Изводи

Следните изводи могат да бъдат изведени от горния анализ:

Основната цел на ОПК е в непряко съответствие с целта на ОП ОС. Целта на ОПК за развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар ще помогне в създаване на модерна, иновативна и отговаряща на европейските изисквания, в т.ч. и екологични, икономика, и ще допринесе индиректно до подобряване и запазване на околната среда. ОПК няма за цел да възстановява природната среда както и да изгражда обществена екологична инфраструктура освен тази, която е свързана с функционирането на предприятията.

Приоритетите на ОПК като цяло също имат непряк принос за осъществяване приоритетите на ОП ОС. Най-значителен непряк принос имат Приоритет 2 и Приоритет 1 на ОПК за реализиране на Приоритети 1, 2 и 3 на ОП ОС. Това ще се осъществи чрез подкрепа на иновационния потенциал и изграждане на подходяща про-иновационна бизнес среда, технологично обновление и управлението на качеството, и подобряване на енергийната ефективност в предприятията. Предприятията в т.ч. ММСП ще се подпомогнат да реализират иновационни технологии в развитие на собствена инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, и подобряване и развитие на корпоративната инфраструктурата за третиране на отпадъци. Косвен ще бъде приносът на предприятията по отношение опазването на биоразнообразието чрез опазване качеството на водата и въздуха.

Приоритет 3 на ОПК също ще има косвен принос към осъществяване на 1, 2 и 3 приоритет на ОП ОС чрез осигуряване на финансови ресурси за развитие на предприятията.

6.1.4 Изводи

Основната цел и приоритетите на ОПК показват екологичното съответствие с НСРР, НПР - част „Околна среда”, и целите и приоритетите на ОП ОС.

Недостатък: Стратегическата цел на ОПК не посочва ясно, че „Развитието на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар” е в съответствие с принципите за устойчиво развитие, както това е посочено в стратегическите цели на НСРР и НПР.

Приоритет 2 на ОПК „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда” осигурява подкрепа за ММСП, която допринася за изпълнението на частта „Околна среда” на НСРР и е в екологично съответствие с ОП „Околна среда” . Модернизация на управлението, въвеждането в употреба на нови технологии, включително енергоспестяващи и

възобновяеми енергийни източници, са само някои от мерките, които са предвидени в този приоритет.

Приоритет 1 на ОПК „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности“ ще допринесе косвено за изпълнението на екологичните аспекти на НСРР, НПР и ОП ОС, включително чрез укрепване на иновационния потенциал на предприятията.

Приоритет 3 на ОПК „Финансови ресурси за развитие на предприятията“ предлага финансови ресурси и косвено допринася за изпълнението на НСРР, НПР и ОП „Околна среда“ като осигурява инвестиции в чисти и екологични технологии и вътрешноведомствена техническа инфраструктура.

Приоритет 4 на ОПК „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“ не съответства на екологичните аспекти на НСРР, НПР и ОП „Околна среда“, но това не е и нужно.

ОПК не съответства и на някои от приоритетите на горните програми, като закриване на съществуващи депа и нерегламентирани сметища, осигуряване на достатъчно количество водни ресурси за всички цели. Подобно съответствие обаче не се изисква, защото мерките, предвидени в тези приоритети ще бъдат финансирани от другите оперативни програми.

Препоръка

Основната цел на ОПК трябва да подчертае, че динамичната икономика ще се развива съобразно принципите на устойчивото развитие.

6.2 Цели на международно ниво

Националната стратегия по околна среда и план за действие, Енергийната стратегия на България, Националната дългосрочна програма за възобновяеми енергийни източници и Националната дългосрочна програма по енергийна ефективност са основните документи, които поставят дългосрочни цели за опазването на околната среда в България и стратегически цели за устойчивото развитие на българската икономика. Целите на тези програмни документи са разработени на базата на индикативните цели, формулирани в конвенции на ООН, директиви, стратегии и програми на Европейската общност. Практически, с анализа на националните цели се анализират и международните цели за опазване на околната среда от негативното въздействие на икономиката.

6.2.1 Национална стратегия за опазване на околната среда и План за действие

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на околната среда е: Подобряване качеството на живот на населението на страната чрез осигуряване на благоприятна околна среда и запазване на богатата природа на основата на устойчиво управление на околната среда.

Основните и специфичните цели на НСОСПД, които имат пряко отношение и следва да бъдат съобразени при изпълнението на ОПК са:

Цел 1. Осигуряване на добро качество и достатъчно количество вода за всякакви цели

Нарастване на дела на повторно/оборотна използваната вода до 20% през 2010 г.;

Цел 2. Достигане и поддържане на високо качество на околната среда в населените места

След 2010 г. в нито едно населено място концентрациите на озон, SO₂, NO_x, олово, твърди частици, бензен и СО да не надвишават стандартите, заложи в националните наредби и директивите на ЕС;

До края на 2010 г. достигане нормативните изисквания за замърсяване на атмосферния въздух със специфични опасни замърсители от индустриалните предприятия;

Цел 3. Опазване на природното наследство и поддържане на богато биологично разнообразие

Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие;

Опазване на генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност;

Обезпечаване устойчивото използване на биологичните ресурси- риби, лечебни растения, ловни видове;

Цел 4. Интегриране на екологичната политика в политиките за развитие на икономическите сектори и регионите

Пряка връзка на ОПК: Намаляване на замърсяването и превенция на бъдещи въздействия върху околната среда в промишления и енергийния сектор:

Всички ГГИ да са постигнали съответствие съгласно сроковете в прилагащата програма;

Пряка връзка на ОПК: Постигане на националната индикативна цел делът на произведена от ВЕИ електроенергия в брутно вътрешно потребление на електроенергия да достигне 11% до 2010 г., съгласно Директива 2001/77/ЕС;

Намаляване на общите годишни емисии на ЛОС с 15% в сравнение с 1990 г.;

Създаване на достатъчен капацитет за обезвреждане на производствени и опасни отпадъци;

До края на 2008 г. всички ликвидирани обекти от уранодобива и рудодобива да бъдат приведени в съответствие с екологичните изисквания. Всички ликвидирани промишлени обекти или части от тях, на чиито площадки има изоставени опасни вещества и отпадъци да бъдат обследвани и поставени под контрол;

Прилагане на ЕО на планове и програми и на ОВОС на инвестиционни предложения за развитието на браншове на националната икономика и за устойчиво развитие на територията;

Цел 5. Осигуряване на ефективно управление на околната среда

Пряка връзка на ОПК: Подобряване капацитета на стопанските сектори за превантивно управление въздействието върху околната среда, предизвикано от техните дейности;

Пряка връзка на ОПК: Прилагане на доброволни екологични схеми в индустриалния сектор;

Цел 6. Изпълнение на ангажиментите на България за разрешаване на глобалните екологични проблеми

По Протокола от Киото до 2012 г. да намали цялото количество емисии на ГПЕ с 8%;

Постигане на съответствие с Протокола от Монреал и ЕС Наредба 2037/2000 (изменена от Наредба 1804/2003) за прекратяване използването на свежи HCFCs до края на 2009 г. и рециклирани HCFCs до края на 2014 г., както и използване на метилбромид само за обработка на пратки преди товарене за износ и за карантина след 2004 г.

6.2.2 Енергийна стратегия на България от 2002 г.

Енергийната стратегия набелязва основните направления, в които следва да се извършат действия за да се изпълнят ангажиментите, които България пое с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменение на климата през 1995 г. Съгласно подписания протокол от Киото, България пое ангажимент да намали антропогенните емисии на парникови газове с 8% спрямо емисиите през 1988 г. За осъществяването на този ангажимент трябва да се извършат действия в следните направления:

- Запазване дела на ядрената енергия в общия енергиен баланс на страната чрез изграждане на нови ядрени мощности;
- Нарастване на дела на електроцентралите и топлоцентралите на природен газ;
- *Пряка връзка на ОПК:* Приоритетно изграждане на централи за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
- *Пряка връзка на ОПК:* Увеличаване дела на енергийното производство от възобновяеми енергийни източници;
- Намаляване на загубите в преносните мрежи;
- Съоръжаване на всички нови и подлежащи на рехабилитация енергийни блокове с нискоазотни горелки и сероочистващи инсталации;
- Нарастване темповете за рекултивация на терените с експлоатация на находища по открит способ и терените за първична обработка на добитите суровини;
- Екологосъобразно съхранение на отпадъците от миннодобивната и преработвателната дейност и опазване чистотата на водите.

6.2.3 Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.

Основната цел на НДПЕЕ е намаляване енергийната интензивност на БВП, чрез намаляване енергийната интензивност във всички икономически сектори - крайни потребители на горива и енергия: индустрия, транспорт, услуги, бит и селско стопанство.

Специфичните цели насочени към повишаване енергоефективността на българската икономика към които *ОПК има пряко отношение* са:

- Намаляване вредните газови емисии и емисиите на парникови газове, отделяни в атмосферата, водещо до подобряване параметрите на околната среда;
- Рационално използване и забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийните ресурси;
- Намаляване зависимостта на страната от внос на енергийни ресурси;
- Постигане на устойчиво развитие.

6.2.4 Национална дългосрочна програма за възобновяеми енергийни източници 2005-2015

Целите на НДПВЕИ са:

- *Пряка връзка на ОПК:* Производство на електроенергия: Делът на ВЕИ през 2010 година да надвиши 8% от брутното производство на електрическа енергия, а през 2015 година 9%. Постигането на 11% дял през 2010 г. на произведена от ВЕИ електрическа енергия в брутното

вътрешно потребление, е индикативната цел, която си постави Р.България, съгласно европейските изисквания;

- Заместване на конвенционални горива и енергии, използвани за отопление и БГВ: Да бъдат заместени конвенционални горива и енергии с общ енергиен еквивалент не по-малко от 1 300 ktoe годишно;
- Потребление на течни биогорива: Поемането на ангажимент по Директива 2003/30/ЕС, за пазарен дял на биогоривата, да бъде съобразено с реалните възможности и пазарни условия в страната;

Заключение:

При постигане на целите, заложи с ОПК, за подкрепа на развитието на малките и средните предприятия, за развитието на иновациите и за подобряване на бизнес средата, ще се допринесе за достигането на общите за Европейския съюз хоризонтални цели, в т.ч. опазване на околната среда, равни възможности и развитие на информационно общество.

Реализирането на ОПК ще подпомогне практическото прилагане на принципите за балансирано икономическо и социално развитие, опазване на околната среда и ефективно използване на природните ресурси.

7. Въздействие върху околната среда при прилагане и неприлагане на ОПК

7.1 Възможни въздействия при неприлагане на ОПК

ОПК прави преглед и извежда следните основни области на изоставане в развитието на българската икономика, които пряко или косвено са свързани с компрометиране на устойчивото развитие и опазването на околната среда:

- Остарели технологии и оборудване;
- Недостатъчно използване на възобновяеми енергийни източници;
- Ниска степен на въвеждане на системи за управление на качеството;
- Ниска степен на съответствие с изискванията и стандартите на ЕС;
- Затруднен достъп до банкови кредити за инвестиционни цели;
- Липса на интерес за акредитиране в областта на „органи за сертифициране на екологични системи за управление” и „екологични одитори”;
- Слабо развити структури за трансфер на технологии.

Целта на ОПК е да предложи дейности и мерки за решаване на проблемите в горните области. Неизпълнението на ОПК ще доведе до задълбочаване на проблемите. Размерът на необходимите инвестиции и ресурси ще бъде толкова по-голям колкото по-голямо е закъснението в предприемането на необходимите действия. Като резултат на бездействието ще продължава и нараства негативното въздействие на икономиката върху качествата на околната среда.

7.2 Възможни въздействия при прилагане на ОПК

Очакваният екологичен ефект от прилагането на приоритетите и мерките на ОПК е оценен от гледна точка на техния принос към опазването и подобряването на околната среда. Екологичният ефект е оценен на четири нива: пряк положителен ефект, непряк положителен ефект, неутрален ефект и отрицателен ефект. Очакваният екологичен ефект от изпълнението на ОПК е оценен в Таблица 10.

Таблица 10: Очакван ефект върху околната среда от прилагане на ОПК

ОПК Приоритети	ОПК Мерки	ОПК Действия	Аргументи	Екологичен ефект
Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности	M1.1	Изпълнения на бизнес планове, включително маркетинг на нови технологии, продукти...	Маркетинг на нови технологии, отговарящи на изискванията за ООС	I
	M1.2	Иновативни предприятия – подкрепа, разработващи нови продукти или въвеждащи нови производства и технологии за управление	Иновативни предприятия респектиращи изискванията за ООС	I
		Въвеждане на нови технологии и продукти, процесови иновации	Въвеждане на нови технологии включително и за ООС	I
		Защита на интелектуалната собственост на полето на общия европейски пазар ...	Няма екологични аспекти	NT
	M1.3	Създаване и подкрепа за иновативни бизнес инкубатори, офиси за технологичен трансфер ...	Трансфер на информация и опит за ООС	I
		НИРД организации чрез инвестиции, свързани с реализацията на НИРД дейности... носещи полза на МСП	Няма екологични аспекти	NT
Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда	M2.1	Модернизация на управлението и технологиите в МСП	Модернизация на управлението по отношение ООС	D
		Интегрирана грантова схема за нови технологии и продукти	Грантове за нови технологии и продукти, чието производство и използване не уврежда ОС	D
		Интегрирана грантова схема за покриване на международни пазарни стандарти за МСП	Няма екологични аспекти	NT
	M2.2	Създаване на мрежа от консултантски организации...	Няма екологични аспекти	NT
		Създаване на бизнес инкубатори	Няма екологични аспекти	NT
	M2.3	Интегрирана грантова схема за въвеждане на енергоспестяващи технологии	Грантове с голям ефект в ООС	D
		Интегрирана грантова схема за въвеждане на възобновяеми енергийни източници	Грантове с голям ефект в ООС	D
	M2.4	Интегрирана грантова схема в подкрепа на бизнес коопериране за МСП	Няма екологични аспекти	NT
Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията	M3.1	Подкрепа за гаранционни фондове	Финансиране на инвестиции, отговарящи на изискванията за ООС	I
	M3.2	Подкрепа за нови фондове за рисков капитал	Финансиране на инвестиции, отговарящи на изискванията за ООС	I

		Подкрепа за функциониращи фондове за рисков капитал	Финансиране на инвестиции, отговарящи на изискванията за ООС	I
	M3.3	Микрокредити	Финансиране на инвестиции, отговарящи на изискванията за ООС	I
Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика	M4.1	Популяризиране на страната като инвестиционна дестинация.	Няма екологични аспекти	NT
		Създаване на информационна система..	Няма екологични аспекти	NT
	M4.2	Увеличаване на износа	Няма екологични аспекти	NT
		Реклама на отделни групи от продукти	Няма екологични аспекти	NT
	M4.3	Подкрепа за органите на националната инфраструктура по качеството	Няма екологични аспекти	NT
		Оборудване на лаборатории..	Няма екологични аспекти	NT
		Подобряване качеството на достъпа до стандартизационни продукти	Няма екологични аспекти	NT

Изводи

Може да се обобщи, че с прилагането на ОПК ще се постигне :

Подкрепа за внедряване на иновации, създаване на иновационни предприятия, създаване на иновационна мрежа за създаване на технологии за почистване на отпадните материални потоци, в атмосферата и водите, създаване на модерни и екологично чисти производствени технологии;

Подкрепа за повишаване ефективността на ММСП, модернизация и внедряване на екологично чисти и енергоспестяващи технологии и оборудване, технологии които използват възобновяеми енергийни източници и не ползването вода от подземни източници, внедряване на системи за управление на предприятията и на околната среда, предоставяне на консултантски услуги.

Подкрепа във финансиране на горните мерки и осъществяване на целите за опазване на компонентите на околната среда.

Използването на възобновяеми източници на енергия и предимно от вятър може да има отрицателен екологичен ефект ако не е съобразено с местоположението на естествени местообитания и места за гнездене и прелитане на птици.

ОПК води до положително въздействие върху околната среда и подобряване качеството на живот на населението и качествата на природната среда. Не са установени потенциални негативни ефекти за компонентите на околната среда и здравето на хората. Очакваният екологичен ефектът от прилагането на ОПК ще бъде:

- Принос към намаляване емисиите и концентрациите на вредни вещества във въздуха и водата;
- Управление на промишлените и опасните отпадъци, съобразено с изискванията на ЕС предимно за минимизиране и оползотворяване на отпадъците;
- Намаление в ползването на природни ресурси и енергия;
- Повишаване на енергийната ефективност;

- Ограничаване влошаването на биоразнообразието и ландшафта;
- Подобряване качествата на средата в населените места;
- Цялостно подобрение качествата на водата, въздуха, почвите и природата.

8. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни въздействия върху околната среда от осъществяване на ОПК

Анализът и оценката на екологичното съответствие на целта, приоритетите и действията на ОПК, както и очакваният ефект на ОПК върху околната среда от една страна и екологичното съответствие на ОПК с други национални стратегии и програми, както и със стратегиите и политиките на ЕС не констатираха заплахата или конкретни действия, които ще окажат негативно въздействие върху компонентите на околната среда и здравето на хората.

Независимо от това, за да се гарантира, че подпомаганите от ОПК действия ще предотвратяват, намаляват и възможно най-пълно отстраняват евентуалните негативни въздействия върху околната среда се правят няколко предложения.

8.1 Проектите, предвиждащи инвестиционни предложения/планове, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на ЗООС) или оценка на съвместимостта (по реда на ЗБР) да се одобряват само след положително решение на ОВОС/становище по ЕО и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с решението по ОВОС/становището по ЕО.

8.2 Да се дава приоритет на проекти, които предвиждат :

8.2.1 Внедряване на малкоотпадъчни и безотпадъчни технологии, на мерки за съобразяване с йерархията при управлението на отпадъците, ноу-хау и други водо, енерго и материалоспестяващи технологии;

8.2.2 Насърчаване на въвеждането на системи за управление на околната среда (включително и за интегрирани системи за управление -ИСУ) и подпомагане на процеса на присъждане на екомаркировка.

8.3 Препоръчва се с предимство да се подкрепят проекти, насочени към:

8.3.1 Подпомагане на ММСП при развитието на нови сектори, създаване на малки иновативни компании, които ще подпомогнат прехода към по-устойчива и природозащитна икономика;

8.3.2 Изграждане на информационни и консултантски системи за трансфер на ноу-хау, опит и практики в областта на екологично чисти, енергоспестяващи производства и оползотворяване на ВЕИ;

8.3.3 Изграждане на мрежи и бизнес центрове, които развиват и прилагат принципи за опазване на околната среда и устойчивото развитие;

8.3.4 Насочване на вниманието на мениджърите към опазването на околната среда.

9. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК

9.1 Министерство на икономиката и енергетиката (чрез Управляващия орган Дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“) да изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на ОПК, включително на мерките за предотвратяване, намаляване и отстраняване на екологичните щети в резултат на прилагането на ОПК, който да представя в МОСВ на всеки три години от изпълнение на ОПК, не по-късно от м. април.

9.2 При наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПК да се прилагат индикаторите, посочени в Таблица 11:

Таблица 11 Индикатори

9.2.1 Индикатори за екологично съответствие на изпълнението на ОПК

Индикатор	Единица мярка	Забележка
Приоритетна ос 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности“		
Иновации отговарящи на изискванията за опазване на околната среда, разработени и внедрени от подкрепените предприятия	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено – ИАНМСП*
% екоиновации от общия брой подкрепени иновационни проекти	% /годишно	Мониторинг от междинно звено – ИАНМСП*
Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда“		
Подкрепени предприятия за технологично обновление с цел, покриване на изискванията за опазване на околната среда	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Предприятия, въвели системи за управление на околната среда (вкл. ИСУ)	брой/годишно	
Продукти с присъден знак за екомаркировка	брой/годишно	
Въведени енергоспестяващи технологии	брой/годишно	
Въведени системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници	брой/годишно	
Приоритетна ос 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията“		
Предприятия, подпомогнати с микро-кредитиране и гаранции, с цел спазване изискванията за опазване на околната среда	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Предприятия подпомогнати с рисков капитал за реализация на екоиновации	брой/годишно	

9.2.2 Индикатори за въздействие върху околната среда¹

Индикатор	Единица мярка	Забележка
Разлика ² в количеството заустени отпадъчни води от подкрепените предприятия	м3 /годишно	Оценка на въздействието върху водите. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*

¹ Индикаторите ще бъдат отчитани при наличие на техническа възможност за измерване от предприятията или от компетентните органи.

Разлика в количеството повторно/оборотно използвана вода за промишлени цели от подкрепените предприятия	м3 /годишно	Определяне на тенденциите във водопотреблението. Оценка на въздействието върху водите. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в количеството емитирани вещества, замърсяващи атмосферния въздух от подкрепените предприятия.	т/годишно	Оценка на въздействието върху въздуха. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в количеството генерирани и нетретирани опасни отпадъци от подкрепените предприятия	т/годишно	Оценка на ефективността на управлението на отпадъците и минимизиране на въздействието им върху околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в енергопотреблението в подкрепените предприятия	квч/годишно	Определяне на тенденциите в енергопотреблението. Оценка на въздействието върху въздух и води. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Произведена електроенергия от алтернативни и възобновяеми източници в подкрепените предприятия	квч/годишно	

* индикаторите да се поставят като критерии при отчитане на подкрепените проекти

9.3 При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки.

² Разликите в количествата отпадъчни вещества се получават като от абсолютната стойност отделени вредни вещества от предприятието, преди изпълнението на проекта, се извади абсолютната стойност отделена след изпълнението на проекта.

10. Приложения

Приложение 1 Нетехническо резюме на ЕО

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА**

**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА
НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА
2007-2013**

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ

СОФИЯ МАЙ 2007

СЪДЪРЖАНИЕ

1.Увод	44
2. Структура на ЕО и метод на оценка	44
3. Обществени консултации	45
4. Връзка на ОПК с други планове и програми	45
5. Въздействие на икономиката върху компонентите и факторите на околната среда	45
6. Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК	45
7. Цели за опазване на околната среда на национално и международно ниво.....	47
8. Възможни въздействия при неприлагане на ОПК	48
9. Възможни въздействия при прилагане на ОПК	48
10. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на евентуални неблагоприятните въздействия върху околната среда от осъществяване на ОПК	49
11. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК	50
12. Индикатори за контрол и наблюдение на екологичния ефект	Error! Bookmark not defined.

1. Увод

Целта на настоящия доклад за екологична оценка /ЕО/ на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“ /ОПК/ е да допринесе за интегриране на въпросите на околната среда в подготовката и изпълнение на ОПК, да осигури високо ниво на защита на околната среда и устойчиво развитие в България.

Съдържанието на доклада за ЕО е разработено в съответствие с изискванията на ЗООС, Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка и Директива 2001/42 за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда.

Управляващият орган на ОПК е Дирекция „Европейски фондове и конкурентоспособност“ в Министерство на икономиката и енергетиката /МИЕ/. Дирекция „Превантивна дейност“ в Министерство на околната среда и водите /МОСВ/ е компетентния орган в областта на околната среда по отношение издаване на становище по ЕО.

ОПК се подготви в тясна координация с работната група на ОПК. Докладът за ЕО е разработен в изпълнение на договор на МИЕ. Първоначалният вариант на ЕО бе разработен в рамките на Експертна оценка на ОПК от екип с ръководител Шон Бурке.

2. Структура на ЕО и метод на оценка

Докладът за ЕО съдържа:

- Връзката на ОПК с други планове и програми;
- Състоянието на компонентите и факторите на околната среда, които имат отношение към ОПК;
- Обща екологична оценка на целта и приоритетите на ОПК;
- Оценка на екологичното съответствие на приоритетите на ОПК към целите и приоритетите на други национални стратегии и програми;
- Съответствие с целите на Европейския съюз/ за опазване на околната среда;
- Евентуално въздействие на ОПК върху околната среда;
- Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на евентуални неблагоприятни последици на ОПК;
- Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК;
- Приложения

Степента на екологичното съответствие на ОПК с национални програми и стратегии е оценено в четири степени: Пряко съответствие, Непряко съответствие, Неутрално съответствие и Отрицателно съответствие. Очакваният екологичен ефект от прилагането на ОПК е оценен в 4 степени: Пряк положителен ефект, Непряк положителен ефект, Неутрален ефект и Отрицателен ефект.

3. Обществени консултации

Обществените консултации в процеса на ЕО на ОПК се проведоха с МОСВ, Дирекция „ЕЕООС“ към МИЕ, РИОСВ, БДУВ, Работната група на ОПК и обществеността. Информация за ОПК и ЕО на ОПК бе публикувана на интернет страницата на МИЕ. За подпомагане процеса на обсъждане бе разпространен въпросник с оценка на основните аспекти на екологичното съответствие на ОПК. Консултациите се проведоха чрез изпращане на писмени становище, попълнени въпросници и среща. Мненията и предложенията на обществеността се оцениха и се отразиха в окончателния доклад за ЕО на ОПК по целесъобразност.

4. Връзка на ОПК с други планове и програми

Приоритетите и мерките на ОПК са разработени в съответствие с изискванията, залегнали в Национална стратегическа референтна рамка 2007-2013 /НСРР/; Национален план за развитие 2000-2006 /НПР/; Оперативна програма „Околна среда“ /ОПОС/; Национална стратегия за околна среда 2005-2014 /НСОС/; Национална дългосрочна програма за енергийна ефективност до 2015 г.; Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници 2005-2015; Енергийна стратегия на България. и други.

5. Въздействие на икономиката върху компонентите и факторите на околната среда

Въздействието на българската икономика върху околната среда може да се обобщи в следното:

- Най-голям дял в емитирането на вредни вещества в атмосферния въздух в т.ч. газове и тежки метали от промишлеността и енергетиката;
- Най-голям принос в замърсяването на отпадъчните води с опасни вещества в т.ч. заустване на непречистени отпадъчни води във водоизточниците;
- Основен причинител на замърсяване на почвата с тежки метали, разрушаване на природни ландшафти и стари замърсявания от закрити производства и действащи добивни предприятия;
- Най-голям потребител на неметални полезни изкопаеми и горивно-енергийни суровини;
- Основен замърсител на градската и природната околна среда източник на влошаване на биологичното разнообразие;
- Източник на преобладаващата част опасни отпадъци.

Изпълнението на ОПК ще допринесе за намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от досегашното развитие на икономиката.

6. Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК

ОПК ще има окаже положителен принос към опазването на околната среда, но нейната основна цел „Развитието на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар“ няма ясно изразена екологична насоченост.

Приоритетна ос 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности”

Специфичните цели в рамките на този приоритет включват: „Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията; „Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации”; „Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса”; „Създаване на нова и укрепване на съществуваща про-иновативна инфраструктура”; „Подкрепа за обновяване на оборудването за приложни цели”; „Създаване на национална иновационна мрежа”.

Целите на Приоритет 1, както и областите на въздействие в рамките на този приоритет не поставят за постигане определени екологични цели. Специфичните цели за насърчаването на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията имат непряко екологично съответствие. Създаването на стартиращи иновативни предприятия и подкрепата за разработване на иновации от предприятия и внедряването им в икономиката са програмираните области на въздействие на ОПК, които имат най-силно, но непряко екологично съответствие. Очаквани компоненти в дейността на иновативните предприятия, както и на иновативните дейности, са дейностите в областта на опазването на околната среда и устойчивото икономическо, социално и екологично развитие.

Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”

Специфичните цели на тази приоритетната ос са: „Модернизация на технологиите и управлението в предприятията”; „Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса”; „Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията”; „Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите”.

Приоритетна ос 2 има най-изразено пряко екологично съответствие. В рамките на този приоритет, специфичните цели „Модернизация на технологиите и управлението в предприятията” и „Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията” имат пряко отношение към екологичните аспекти на ОПК и към постигане на екологичните цели в националната политика. Предоставянето на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса, има непряко екологично съответствие с предоставянето на консултантски и информационни услуги, свързани със спазването на международните и националните изисквания и стандарти за опазване на околната среда.

Преобладаващата част от програмираните области на въздействие в рамките на този приоритет имат ясна екологична насоченост. Пряко екологично съответствие имат областите: „Технологично обновление в предприятията”, „Въвеждане на нови технологии и продукти в предприятията”, „Покриване на международно признати стандарти чрез подкрепа за проекти на предприятия, целящи постигане на съответствие с международно признати стандарти като въвеждане на системи за управление на околната среда”. Въвеждането на енергоспестяващи технологии и

използването на възобновяеми енергийни източници са основен източник за намаляване използването на природни ресурси и емисиите от предприятията, замърсяващи околната среда.

Приоритетна ос 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията”

Специфичните цели на интервенциите в рамките на този приоритет са: „Подобряване на условията за достъп до финансиране на микро-, малки и средни предприятия” и „Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности”.

Определено може да се обобщи, че този приоритет има непряко съответствие и принос към постигане на целите и областите на въздействие на ОПК, отнасящи се до опазването на околната среда. Финансовата подкрепа на стартиращи иновативни предприятия, разработване на иновации, технологично обновление в предприятията, въвеждане на нови и енергоспестяващи технологии както и подкрепа за въвеждане на технологии за използването на възобновяеми енергийни източници са съществен принос на ОПК за постигане на поставените екологични цели. Трябва да се отбележи, че финансовата подкрепа може да има и отрицателно екологично съответствие, поради което е необходимо да се извършва внимателна оценка на екологичната насоченост на кандидатстващите за финансиране дейности.

Приоритетна ос 4 “ Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика”

Специфичните цели на Приоритетна ос 4 са: „Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях”; „Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа”; и „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество”.

Приоритетна ос 4 не поставя екологични цели и няма изразена екологична насоченост. Единствено цел „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество” е тясно свързано със сертифициране на предприятията и продуктите за спазване на екологични изисквания и стандарти и има екологично съответствие .

7. Цели за опазване на околната среда на национално и международно ниво

Основната цел и приоритетите на ОПК показват екологичното съответствие с програмите и стратегиите изброени в т. 4.

- Приоритет 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”, допринася за изпълнението на част „Околна среда” на НСРР и е в екологично съответствие с ОП ОС.
- Приоритет 1 на ОПК „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности” – ще допринесе косвено за изпълнението на екологичните аспекти на НСРР, НПР и ОП ОС, включително чрез укрепване на иновационния потенциал на предприятията.

- Приоритет 3 на ОПК „Финансови ресурси за развитие на предприятията“ предлага финансови ресурси и косвено допринася за изпълнението на НСРР, НПР и ОП „Околна среда“ като осигурява инвестиции в чисти и екологични технологии и вътрешноведомствена техническа инфраструктура.
- Приоритет 4 на ОПК „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“ не съответства на екологичните аспекти на НСРР, НПР и ОП ОС, но това не е и нужно.

Някои от целите на стратегическите и програмните документи на ЕС, залегнали в програми и стратегии на национално ниво, и за които ОПК ще допринесе са:

- Намаляване на замърсяването и превенция на бъдещи въздействия върху околната среда в промишления и енергийния сектор;
- Увеличаване делът използваната енергия от възобновяеми източници;
- Увеличаване енергоефективността на предприятията;
- Прилагане на доброволни екологични схеми в индустриалния сектор.

8. Възможни въздействия при неприлагане на ОПК

Неприлагането на ОПК ще задълбочи проблемите с: остарели технологии и оборудване; недостатъчно използване на възобновяеми енергийни източници; ниска степен на въвеждане на системи за управление на качеството; ниска степен на съответствие с изискванията и стандартите на ЕС; затруднен достъп до банкови кредити за инвестиционни цели; липса на интерес за акредитиране в областта на „органи за сертифициране на екологични системи за управление“ и „екологични одитори“.

Задълбочаването на горните проблеми ще засили негативното въздействие на икономиката върху околната среда и здравето на хората.

9. Възможни въздействия при прилагане на ОПК

Може да се обобщи, че с прилагането на ОПК ще се постигне :

- Подкрепа за внедряване на иновации, създаване на иновационни предприятия и технологии за почистване на отпадните материални потоци, в атмосферата и водите;
- Подкрепа за повишаване ефективността на ММСП, модернизация и внедряване на екологично чисти технологии, внедряване на технологично оборудване за неутрализиране концентрациите на токсични вещества в емитираните отпадъци във въздуха, водите и почвите, внедряване на системи за управление на предприятията и на околната среда, предоставяне на консултантски услуги, въвеждане на енергоспестяващи технологии и използване на възобновяеми енергийни източници;
- Подкрепа във финансиране на горните мерки и осъществяване на целите за опазване на компонентите на околната среда.

Анализът и оценката на екологичното съответствие на целта, приоритетите и действията на ОПК, както и очаквания ефект на ОПК върху околната среда от една страна и екологичното

съответствие на ОПК с други национални стратегии и програми, както и със стратегиите и политиките на ЕС не констатираха заплаха или конкретни действия, които ще окажат негативно въздействие върху компонентите на околната среда и здравето на хората. Очакваният екологичен ефектът от прилагането на ОПК ще бъде:

- Принос към намаляване емисиите и концентрациите на вредни вещества във въздуха и водата;
- Намаление в ползването на природни ресурси и енергия;
- Повишаване на енергийната ефективност;
- Ограничаване влошаването на биоразнообразието и ландшафтите;
- Подобряване качествата на средата в населените места;
- Цялостно подобрене качествата на водата, въздуха, почвите и природата.

10. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на евентуални неблагоприятните въздействия върху околната среда от осъществяване на ОПК

Екологичната оценка не установи необходимост от предлагането на специални мерки, които да осигурят опазване на околната среда.

Независимо от това, за да се гарантира, че подпомаганите от ОПК действия ще предотвратяват, намаляват и възможно най-пълно отстраняват евентуалните негативни въздействия върху околната среда се правят няколко предложения.

10.1 Проектите, предвиждащи инвестиционни предложения/планове, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на ЗООС) или оценка на съвместимостта (по реда на ЗБР) да се одобряват само след положително решение на ОВОС/становище по ЕО и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с решението по ОВОС/становището по ЕО.

10.2 Да се дава приоритет на проекти, които предвиждат :

10.2.1 Внедряване на малкоотпадъчни и безотпадъчни технологии, на мерки за съобразяване с йерархията при управлението на отпадъците, ноу-хау и други водо, енерго и материалоспестяващи технологии;

10.2.2 Насърчаване на въвеждането на системи за управление на околната среда (включително и за интегрирани системи за управление -ИСУ) и подпомагане на процеса на присъждане на екомаркировка.

10.3 Препоръчва се с предимство да се подкрепят проекти, насочени към:

10.3.1 Подпомагане на ММСП при развитието на нови сектори, създаване на малки иновативни компании, които ще подпомогнат прехода към по-устойчива и природозащитна икономика;

10.3.2 Изграждане на информационни и консултантски системи за трансфер на ноу-хау, опит и практики в областта на екологично чисти, енергоспестяващи производства и оползотворяване на ВЕИ;

10.3.3 Изграждане на мрежи и бизнес центрове, които развиват и прилагат принципи за опазване на околната среда и устойчивото развитие;

10.3.4 Насочване на вниманието на мениджърите към опазването на околната среда.

11. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ОПК

11.1 Министерство на икономиката и енергетиката (чрез Управляващия орган Дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност”) да изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на ОПК, включително на мерките за предотвратяване, намаляване и отстраняване на екологичните щети в резултат на прилагането на ОПК, който да представя в МОСВ на всеки три години от изпълнение на ОПК, не по-късно от 15 април.

11.2 При наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОПК да се прилагат индикаторите, посочени в Таблица 11:

Таблица 11 Индикатори

11.2.1 Индикатори за екологично съответствие на изпълнението на ОПК

Индикатор	Единица мярка	Забележка
Приоритетна ос 1 „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности”		
Иновации отговарящи на изискванията за опазване на околната среда, разработени и внедрени от подкрепените предприятия	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено – ИАНМСП*
% екоиновации от общия брой подкрепени иновационни проекти	% /годишно	Мониторинг от междинно звено – ИАНМСП*
Приоритетна ос 2 „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”		
Подкрепени предприятия за технологично обновление с цел, покриване на изискванията за опазване на околната среда	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Предприятия, въвели системи за управление на околната среда (вкл. ИСУ)	брой/годишно	
Продукти с присъден знак за екомаркировка	брой/годишно	
Въведени енергоспестяващи технологии	брой/годишно	
Въведени системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници	брой/годишно	
Приоритетна ос 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията”		
Предприятия, подпомогнати с микро-кредитиране и гаранции, с цел спазване изискванията за опазване на околната среда	брой/годишно	Оценка на съответствието с изискванията за опазване на околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Предприятия подпомогнати с рисков капитал за реализация на екоиновации	брой/годишно	

11.2.2 Индикатори за въздействие върху околната среда³

Индикатор	Единица мярка	Забележка
Разлика ⁴ в количеството зауствени отпадъчни води от подкрепените предприятия	м3 /годишно	Оценка на въздействието върху водите. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в количеството повторно/оборотна използвана вода за промишлени цели от подкрепените предприятия	м3 /годишно	Определяне на тенденциите във водопотреблението. Оценка на въздействието върху водите. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в количеството емитирани вещества, замърсяващи атмосферния въздух от подкрепените предприятия.	т/годишно	Оценка на въздействието върху въздуха. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в количеството генерирани и нетретирани опасни отпадъци от подкрепените предприятия	т/годишно	Оценка на ефективността на управлението на отпадъците и минимизиране на въздействието им върху околната среда. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Разлика в енергопотреблението в подкрепените предприятия	квч/годишно	Определяне на тенденциите в енергопотреблението. Оценка на въздействието върху въздух и води. Мониторинг от междинно звено - ИАНМСП*
Произведена електроенергия от алтернативни и възобновяеми източници в подкрепените предприятия	квч/годишно	

* индикаторите да се поставят като критерии при отчитане на подкрепените проекти

11.3 При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки.

³ Индикаторите ще бъдат отчитани при наличие на техническа възможност за измерване от предприятията или от компетентните органи.

⁴ Разликите в количествата отпадъчни вещества се получават като от абсолютната стойност отделени вредни вещества от предприятието, преди изпълнението на проекта, се извади абсолютната стойност отделена след изпълнението на проекта.

Приложение 2 Справка за консултациите, изразени мнения и отразяване на предложенията

Дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ на МИЕ, възложител на Екологичната оценка на ОПК организира консултации на ЕО на ОПК с обществеността, заинтересовани органи и трети лица, които може да бъдат засегнати от изпълнението на ОПК през различни етапи на нейното изпълнение.

Консултациите се проведеха в съответствие с изискванията на ЗООС, Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ бр. 57 от 2.07.2004 г. и по схема на възложителя съгласно Приложение 8.

1. Консултации с компетентните органи

Дирекция „Превантивна дейност“, МОСВ

Дирекция „ЕФК“ на МИЕ изпрати общата екологична оценка, разработена в рамките на Екс-анте на ОПК през 2006 г. с писмено запитване до Дирекция „Превантивна дейност“, МОСВ за обхвата на ЕО на ОПК през януари 2007. МОСВ изпрати коментари и препоръки, които се взеха предвид от Експерта по ЕО.

Представител на Дирекция „ЕФК“, МИЕ и Експерта по ЕО проведеха консултации с Дирекция „ПД“, МОСВ относно структурата и съдържанието на ЕО на ОПК през март 2007. Г-жа Ж. Методиева, Началник отдел и г-жа В. Николова, Главен експерт към МОСВ присъстваха на срещата.

Представителите на МОСВ дадоха допълнителни указания и разяснения по отношение изготвянето на доклада за ЕО и провеждането на консултации с обществеността.

Те препоръчаха: разширяване на част „Компоненти и фактори на околната среда“, актуализация на приоритетите на ОПК, извеждането на мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятни последици от прилагане на ОПК, формулиране на мерки за контрол и мониторинг, представяне на документация за резултатите от консултациите, и разработване на нетехническо резюме. Препоръчаха проектът на доклад за ЕО да се публикува на интернет страницата на МИЕ и да се предостави на МОСВ за предварително запознаване по време на консултациите с обществеността.

Дирекция „ЕФК“, МИЕ изпрати предварителния доклад за ЕО на ОПК на Дирекция „ПД“, МОСВ за предварително запознаване с предварителния доклад на ЕО през април 2007. Дирекция „ПД“ изпрати коментари и препоръки за допълнение на ЕО. Препоръките и мнението на Експерта за тяхното отразяване в ЕО са обобщени в Таблица А по-долу.

Консултации с Дирекция „Енергийна ефективност и опазване на околната среда“, МИЕ

Представител на Дирекция „ЕФК“, МИЕ и Експерта по ЕО проведеха консултации с г-жа В. Илиева, Експерт в Дирекция „ЕЕООС“. Целта на срещата беше да се дискутира политиката на МИЕ в областта на околната среда, обхвата и съдържанието на ЕО на ОПК. Г-жа Илиева представи националните стратегии и програми в областта на енергетиката и енергийната

ефективност, поетите ангажименти на България за изпълнение на международни конвенции и протоколи и директиви на ЕС и направи предложение за обхвата на ОПК. Експертът по ЕО взе предвид направените препоръки и анализира екологичната съпоставимост на ОПК с национални стратегии и програми за енергийна ефективност.

Предварителният доклад за ЕО бе изпратен и се получи становище от Дирекция „ЕЕООС. Направените препоръки и тяхното отразяване в доклада за ЕО на ОПК са описани в Таблица А. Дирекция „ЕЕООС” оценява, че изпълнението на главната цел на ОПК ще има непряк ефект върху околната среда, Приоритет 2 е приоритет, които пряко ще допринесе до опазването и на околната среда. Останалите три приоритети ще имат непряк ефект върху качеството на околната среда.

Консултации с Районни инспекции по околна среда и води и Басейнови дирекции по управление на водите

Дирекция „ЕФК”, МИЕ изпрати по факс за становище предварителния доклад за ЕО на ОПК на РИОСВ и БДУВ. Към доклада бе изпратен и въпросник, изготвен от Експерта по ЕО за оценка на очаквания екологичен ефект от прилагането на ОПК. Получиха се отговори от 10 РИОСВ: Шумен, Монтана, В.Търново, Бургас, Плевен, Варна, Смолян, Стара Загора, Русе и Враца. Становища се получиха и от три БДУВ на Източнобеломорски район – Пловдив, Западнобеломорски район – Благоевград и Дунавски район - Плевен.

Пет РИОСВ изпратиха становища с конкретни препоръки за отразяване в окончателния доклад за ЕО на ОПК и шест РИОСВ изпратиха попълнени въпросници за очаквания екологичен ефект на ОПК върху околната среда. БДУВ изпратиха становища и попълнени въпросници. Предложенията, направени от РИОСВ и БДУВ и мнението на Експерта по ЕО за тяхното съобразяване в ЕО са отразени в Таблица Б. Мнението на Експерта по ЕО за отразяване на становищата бе обсъдено с Дирекция „ЕФК”, МИЕ, резултатите от което са отразени в окончателния доклад за ЕО на ОПК.

Резултатите от оценките на РИОСВ и БДУВ за очаквания екологичен ефект от прилагането на ОПК, посочени във въпросниците са обобщени и сравнени с оценката на Експерта по ЕО в Таблица В.

Всички становища дават положителна оценка на доклада за ЕО като отговарящ на изискванията на ЗООС, Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Директива 2001/42/ЕО.

РИОСВ и БДУВ оценяват, че Приоритет 2 на ОПК има пряк положителен екологичен ефект върху околната среда. Приоритети 1 и 3 ще окажат непряк положителен ефект върху състоянието на околната среда. Като цяло, целите и дейностите по Приоритет 4 имат неутрално въздействие върху околната среда. Тази обобщена оценка съвпада с оценката, направена от Експерта по ЕО.

Само по отношение на специфични цели „Защита на индустриалната собственост..”, и „Развитие на благоприятна иновационна среда..”, РИОСВ и БДУВ дават оценка различна от тази на Експерта по ЕО. Оценките, изразени в проценти са много малки и реално могат да се приемат като близки до оценката на Експерта. От това може да се заключи, че експертите по ЕО,

включително на регионално ниво са единодушни по отношение доброто екологично съответствие на ОПК и очаквания положителен ефект от нейното прилагане.

2. Консултации с Работната група по ОПК

а) Консултации по обхвата и предварителната обобщена екологична оценка, компонент на Екс-анте оценката на ОПК, юни 2006

РГ проведе среща през м.ноември 2006 г. за обсъждане Екс-анте оценката, включително на обобщената екологична оценка, разработена като част на Екс-анте. Резултатите от дискусиата са посочени в протокол от срещата. Присъстващите дадоха положителна оценка на обобщената екологична оценка, направиха някои препоръки, които бяха отразени от Експерта по ЕО при разработването на предварителния доклад за ЕО на ОПК.

б) Консултация на предварителния доклад за ЕО на ОПК, април 2007

РГ проведе среща за обсъждане на предварителния доклад за ЕО на ОПК на 27 април 2007. На срещата участваха 17 души. Резултатите от дискусиата са посочени в протокола от срещата. Участниците попълниха въпросниците за оценка на екологичния ефект от ОПК. След срещата, въпросници бяха изпратени на членове на РГ, които не присъстваха на срещата.

Петнадесет души от присъстващите на срещата попълниха въпросници за оценка на екологичния ефект от прилагането на ОПК и двама представиха писмени становища.

Препоръките в писмените становища на присъстващите за допълнение на ЕО и мнението на Експерта по ЕО за тяхното отразяване в окончателния доклад са посочени в Таблица Б.

Получиха се 15 попълнени въпросници. Оценките за очаквания ефект на ОПК върху околната среда в тях са обобщени и сравнени с оценката на Експерта по ЕО в Таблица Г. Попълнените въпросниците оценяват, че Приоритет 2 на ОПК има пряк положителен екологичен ефект върху околната среда. Приоритети 1 и 3 имат непряк положителен ефект върху състоянието на околната среда. Приоритет 4 има неутрално въздействие върху околната среда. Тази обобщена оценка отново съвпада с оценката, направена от Експерта по ЕО и експертите на РИОСВ и БДУВ. Оценката на анкетираните за цели: „Развитие на благоприятна иновационна среда..” и „Представяне на консултантски услуги...” се различават от оценката на Експерта по ЕО и РИОСВ и БДУВ. Както и по-горе, разликите, изчислени в проценти са незначителни и могат да се приемат за близки до оценките на експертите.

РГ даде положителна оценка на предварителния доклад за ЕО на ОПК.

3. Консултации с обществеността и трети страни

Дирекция „ЕФК” публикува предварителния доклад за ЕО на ОПК и въпросника за оценка на очаквания екологичен ефект на ОПК на интернет страницата на МИЕ с информация за организиране на кампания за обществено обсъждане. Съобщение за обществено обсъждане бе поставено и на информационните табла в сградите на МИЕ на ул. „Славянска” № 8, ул.

„Ал.Батенберг” № 12 и ул. „Лега” № 4 в София. Обществените консултации бяха обявени за последните две седмици на април 2007.

Съобщението за обществено обсъждане съдържаше: информация по чл.8, ал.2, за одобряващите и прилагащите програмата органи, място за публичен достъп и време за запознаване с ОПК и предварителния доклад на ЕО, срок за изразяване на становища в рамките на 16 дни, начин за изразяване на становища: интернет, факс, поща и лично.

По време на периода на обществените консултации, дирекция „ЕФК” осигури достъп и техническа възможност за запознаване с предварителния доклад на ЕО на ОПК. Експертът по ЕО бе на разположение за предоставяне на допълнителна информация и разяснения по ЕО. Служител на МИЕ бе ангажиран за приемане на становища по ЕО.

Срещата се проведе на 27 април, 10 дни след обявяване на обществено обсъждане. Срещата се ръководи от А.Лалов, Дирекция „ЕФК”. Информация за проведеното обсъждане е посочена в т. 2 по-горе.

Заключение:

Участващите в общественото обсъждане на предварителния доклад за ЕО на ОПК в т.ч. експерти на РИОСВ и БДУВ, членовете на РГ на ОПК, представители на органи, организации и трети страни оценяват, че ОПК ще има преобладаващ непряк положителен ефект върху околната среда. Приоритет 2 се оценява като приоритет със значителен пряк положителен ефект върху опазване и подобряване качеството на околната среда и с най-голям принос към устойчивото развитие на българската икономика.

Таблица А Препоръки на Дирекция „ПД”, МОСВ и Дирекция „ЕЕООС”, МИЕ относно предварителния доклад за ЕО на ОПК

Препоръка	Мнение на Експерта по ЕО
<p>1. При анализа на съществуващото състояние на околната среда е целесъобразно да се обърне внимание на особеностите в териториалното разпределение на характеристиките на компонентите и факторите на околната среда – напр. разпределение на емисии на вредни вещества във въздуха, поречия с нарушен екологичен статус, защитени територии и др.</p>	<p>Т.4.2 се променя: Териториите, които могат да бъдат засегнати са обобщени по компоненти и фактори на околната среда.</p> <p>Въздух: Идентифицирани са 35 района и агломерации за оценка и управление на КАВ в България от общо 119 със стойности на SO₂, NO_x, прах и олово, превишаващи стандартите на ЕС за КАВ по един или няколко от изброените показатели. Територии със замърсен въздух са големите градски агломерации, районите на предприятия на индустрията, енергетиката и добивната дейност в т.ч. около ТЕЦ Марица Изток, ТЕЦ Бобов дол, ТЕЦ Варна, ТЕЦ Русе Изток и ТЕЦ Лукойл Нефтохим Бургас.</p> <p>Води: Участъци на поречия с нарушен екологичен статус се наблюдават в почти всички големи реки в България, в които се заустват непречистени отпадъчни води. Райони с трайно и относително високи концентрации на вредни вещества са участъци на р.Тополница след гр. Пирдоп, р.Тимок при устието си в р.Дунав, р.Лесновска при Д. Богров. В почти всички речни течения под селищата без ГСПОВ се измерва високо съдържание на азотни форми и фосфати. Основно значение при формирането на азотния товар имат реките Искър, Марица, Струма, Сазлийка и Камчия.</p> <p>Почви: Територии със замърсени почви се наблюдават в райони около действащи и закрити предприятия на индустрията, добивната промишленост и енергетиката. Най-силно засегнати са земите в три-четири километровите зони около крупните промишлени обекти в Елисейна, Кърджали, Пирдоп, Пловдив, Кремиковци и др.</p> <p>Състоянието на природните местообитания и на биоразнообразието е един от основните показатели за състоянието на околната среда като цяло.</p> <p>Опазването на биологичното разнообразие в България обхваща: многообразието, генетичните ресурси и местообитанията на дивите растителни и животински видове. Според Червената книга на България, 158 вида висши растения са застрашени, а редки са 574 вида. Като защитени видове са включени 90 вида животни, 331 вида птици и 594 вида растения. За опазване са включени местообитанията на 102 вида растения, 334 вида птици и 91 вида други животни. Под режим на опазване и регулирано ползване са поставени ценни стопански биологични ресурси в т.ч. 30 вида растения, 24 вида птици и 30 вида други животни.</p> <p>До 2010 г. 15% от територията на страната ще бъде включена в националната екологична мрежа като елемент на Общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000”.</p> <p>Развитието на икономиката може причини следните заплахи за биологичното разнообразие:</p>

	<p>Загуба, разрушаване и влошаване на условията на местообитанията чрез пресушаването на влажни зони, нарушаване на водния режим, изграждане на съоръжения за производство на енергия, корекции и канализиране на речни корита, изграждане на диги, баражи и укрепителни съоръжения, други строителни и благоустройствени работи, отнемане на хумусния слой на почвата, изсичане на дървета и др.</p> <p>Замърсяване на компонентите на околната среда в т.ч. въздуха, водите и почвите с химикали, отпадъци, тежки метали и други токсични отпадъци, нефтено и топлинно замърсяване на големите водоеми.</p> <p>Прекомерната експлоатация на стопански ценни биологични ресурси в т.ч. риби, медицински растения, гъби и дивеч.</p> <p>Нарушаване на ландшафта чрез открит способ за добив на подземни богатства, натрупване на промишлени отпадъци, изграждане на големи промишлени комплекси.</p> <p>Отпадъци: Територии с нарушен екологичен статус са терените с депонирани отпадъци, генерирани от действащи и закрити предприятия на индустрията, добивната промишленост и енергетиката, нерегламентирано изхвърлени отпадъци около населени места и пътни артерии.</p> <p>Шум, вибрации и радиация: Наднормен шум и вибрации в жилищните райони е често явление, когато те са в близост с предприятия, оборудвани с остарели или повредени машини.</p>
<p>2. При характеристиката на шума като фактор на околната среда да се отрази, че шумовото натоварване в околната среда от промишлени източници се контролира от Регионалните инспекции по околната среда и водите по утвърдени годишни графици за контролни измервания на нивата на шум, в съответствие с изискванията на Наредба № 2 от 5.04.2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда, и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 37 от 5.05.2006 г.)</p>	<p>Към т.4.1.7 се добавя: Шумовото натоварване в околната среда от промишлени източници се контролира от РИОСВ по утвърдени годишни графици за контролни измервания на нивата на шум, в съответствие с изискванията на Наредба № 2 от 5.04.2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда, и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 37 от 5.05.2006 г.)</p>
<p>3. Освен предимствата за използване на възобновяеми енергийни източници е необходимо да се отбележат и евентуалните рискове за околната среда, като напр. по отношение на биологично разнообразие, води и др.</p>	<p>Към т.5.2 „Екологична насоченост на целта и приоритетите на ОПК - Приоритетна ос 2” се добавя следния текст: Изграждане на съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници като вода и вятър може да причини щети на ценни естествени хабитати и видове в т.ч. риби и птици, които не са, или са обявени за защитени територии или зони за защита, включени в Националната екологичната мрежа „Натура 2000”.</p> <p>Към т. 7.2 „Очакван ефект от ОПК - Изводи” се добавя: Използването на възобновяеми източници на</p>

	<p>енергия може да има отрицателен екологичен ефект ако не е съобразено с местоположението на естествени хабитати и места за гнездене и прелитане на птици.</p> <p>Към т.8 се добавя „Планове, програми и инвестиционни предложения, за които се прецени, че има вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, елементи на Екологичната мрежа „Натура 2000”, се подлагат на оценка, която да определи степента на въздействие на плана, програмата или инвестиционното предложение върху природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони.”</p>
4. Да се поясни Таблица 6, предвид направените оценки на екологичното съответствие – напр. целите към приоритет 2 на Програмата са оценени с “пряко съответствие” и “неутрално съответствие”, докато всички посочени “области на подобрене” са оценени с “пряко съответствие”. Да се прецизира понятието “област на подобрене” предвид използваното в текста на Програмата “област на въздействие”.	<p>Към част 2.2 се добавя текст по отношение метод оценка в част 5 отразена в Таблица 6: Под всеки приоритет са посочени неговите специфични цели. Изпълнението на поставените цели ще доведе до подобрене в изброените области. Областите на подобрене са определени в ОПК от гледна точка на развитие на конкурентоспособността на българската икономика, а не от гледна точка на екологичното подобрене, което ще постигнат.</p> <p>В Таблица 6 се оценява екологичното съответствие на целите и на областите на подобрене. Като оценка на екологично съответствие на приоритета се взема преобладаващата степен на съответствие на целите и областите.</p>
5. Към индикатори за въздействие върху околната среда (Таблица 11) да се поясни какво се има предвид под “мониторинг”, посочен в колоната “източник на информация”, кой ще извършва измерванията и ще обобщава данните.	<p>След Таблица 11 се добавя: „Междинно звено - ИАНМСП – ще извършва мониторинг на проекти, включително на екологичните им аспекти. Данните ще бъдат обобщавани на ниво приоритетна ос и предавани на Управляващия орган за обобщаване на ниво програма и представяне на Комитета за наблюдение.”</p>
6. Предвид изготвената ЕО и провежданата в момента процедура следва да бъде актуализиран текста на т. 2.4. Оценка на стратегическото въздействие от Оперативната програма.	Приема се
Дирекция „ЕЕОС”, МИЕ	
Редакционни бележки	Отразени са

Таблица Б Препоръки на РИОСВ, БДУВ и РГ по ОПК относно предварителния доклад за ЕО на ОПК

Препоръка	Мнение на Експерта по ЕО
РИОСВ Монтана	
1. В точка 10 „Мерки за предотвратяване на евентуални неблагоприятни въздействия върху околната среда” да се включи необходимостта от	Мерки за доизграждане на канализационни системи и пречистването на отпадъчните води в населените места са мерки, които ще се осъществят в рамките на Оперативна програма „Околна среда”. ОПК може да подпомогне реализирането на чисти технологии в рамките на предприятията и свързани с прилагането на

<p>доизграждане на канализационни системи и пречистването на отпадъчните води в населените места.</p>	<p>иновационни технологии и модернизиране на оборудването. Поради ограничения бюджет на програмата финансирането на пречистващи съоръжения за отделни предприятия е неефективно (като съотношение цена към резултат) за подобряване конкурентоспособността на българската икономика.</p>
<p>2. Да се предвидят мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отразяване на неблагоприятните въздействия от прилагането на ОПК и да се формулират мерки за контрол и мониторинг на промишлените обекти с най-голям принос в замърсяването на отпадъчните води с опасни вещества от списък 1 и 2 по Наредба №6/09.11.00.</p>	<p>ОПК ще подкрепя само проекти, които отговарят на изискванията на българското законодателство за опазване на околната среда. Към т. 4.1.2 се добавя: „Наредба № 5 от 8.11.2000 г. определя реда и начина за създаване на мрежите и за дейността на Националната система за мониторинг на водите. Съгласно Наредбата, Контролно-информационната система за състоянието на отпадъчните води обхваща всички обекти, формиращи отпадъчни води с количество над 100 куб. м на денонощие и заустващи във водните обекти. Собствен мониторинг на водите се провежда от всички титуляри на разрешителни за водоползване и/или ползване на водни обекти, в т.ч. и на разрешителни за заустване на отпадъчни води /ДВ, бр. 95 от 21.11.2000/.»</p> <p>ОПК ще допринесе за намаляване замърсяването на водите като подкрепя само дейности, отговарящи на приоритетите на програмата, които имат положителен Доклад за ОВОС, съобразен с всички изисквания за заустване на отпадъчни води.</p>
<p>2. Възстановяването на нарушени терени и опазване на екосистемите трябва да се извършва съгласно разпоредбите на Наредба № 26/1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.</p>	<p>Към т.4.1.3 се добавя: „ Възстановяването на нарушени терени и опазване на екосистемите при добивни дейности, индустрия и енергетика се извършва съгласно разпоредбите на Наредба № 26/1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.”</p>
<p>3. Да се вземе предвид при инвестиционните предложения съществуващите елементи на Националната екологична мрежа : защитени територии и зони, вековни дървета, защитени, редки или уязвими животински и растителни видове по смисъла на ЗБР ДВ бр.77/2002.</p>	<p>Промени в тази насока са предвидени в Таблица А т.8.</p>
<p>4. Да се отразят плановете за управление на защитените природни територии и дали инвестиционните предложения са в разрез със Заповедите за обявяване на съответната защитена територия.</p>	<p>Проектите, подкрепяни от ОПК следва да се съобразяват с политиката и законодателството за опазване на биологичното разнообразие и това е подчертано в редица текстове на ЕО. Плановете за управление на ЗПТ и заповедите за обявяване на ЗПТ са инструменти на политиката и законодателството и не е наложително тяхното изрично споменаване.</p>
<p>5. Да се предвидят конкретни начини за третиране на биоразградимите отпадъци, съобразно изискванията на ЗУО с цел намаляване количеството им предназначено за депониране. При изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци</p>	<p>ОПК не предвижда подкрепа на проекти за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, в т.ч. третиране на биоразградими отпадъци. Целите по минимизиране на отпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци могат да бъдат подкрепени като компонент на разработването и въвеждането на иновационни и екологично-чисти технологии. ОПК няма да подкрепи действия, които не спазват действащото законодателство, поради което не е</p>

да се спазват изискванията на чл.7 от ЗУО.	необходимо ЕО изрично да споменава спазването само на някои законодателни изисквания.
6. В ЕО няма раздел „Опасни химични вещества и препарати	Към т. 5.2 Приоритет 4 параграф трети се добавя: качеството на българските продукти по отношение европейската политика по химикалите.
РИОСВ Велико Търново	
1. При развитие на енергетиката да се даде приоритет на използване на възобновяеми източници и повишаване употребата на по-екологично чисти горива-разширяване програмите за газифициране	Развитието на енергетиката няма да бъде подпомагано от ОПК. ОП „Регионално развитие” включва мерки за газифициране на индустриални зони и населението в градовете.
2. В секторните политики да се осигури минимално ползване и предотвратяване загубите на вода	Към т.6 параграф 3 да се добави: технологии, които не ползват вода за производствени нужди от подземни водоизточници.
3. Във връзка с повишаване конкурентоспособността на туризма-модернизиране на водоснабдителната мрежа, изграждане на канализационна инфраструктура и ЛПСОВ в малките селища	Повишаване конкурентоспособността на туризма, модернизация на водоснабдителната мрежа, изграждане на канализационна инфраструктура и ЛПСОВ в малките селища не са приоритети на ОПК, а са предвидени като мерки в ОП „Регионално развитие” и ОП „Околна среда”
4. При развитие на отраслови предприятия да се използват иновационни технологии и суровини, както и безотпадни технологии с цел намаляване производството на отпадъци	В рамките на цел 1 на Приоритет 2 „Модернизация на технологиите и управлението в предприятията” ще се подпомагат действия за модернизация на технологиите включително технологии, целящи намаляване на промишлените отпадъци.
5. При развитие на секторните икономики да се спазват нормативните документи по околна среда за да се гарантира устойчиво развитие и минимално въздействие върху Националната екологична мрежа „Натура 2000”	ОПК ще подкрепя действия, които спазват българското законодателство. ОПК ще допринесе до опазване на биоразнообразието и обектите от НЕМ чрез подкрепа на действия за модернизация на технологиите, въвеждането на енергоспестяващи технологии и използване на възобновяеми енергийни източници.
6. Изграждането на инфраструктурата на предприятията от различни сектори, да е предимно в рамките на съществуващите индустриални комплекси и площадки.	ОПК няма пряко отношение към планирането и изграждането на техническа инфраструктура.
7. На площадките на предприятията на тежката индустрия, чрез рекреационни зони и залесителни пояси да се гарантира намаляване отрицателните въздействия върху качеството на атмосферния въздух	Виж т. 6. Качеството на атмосферния въздух ще се гарантира с одобрен доклад и положителна екологична оценка на действащите предприятия.
8. За подобряване на ландшафтите да се разработят проекти за минимизиране на екологичните рискове от стари замърсявания	Не е приоритет на ОПК.
9. Създаване и разработване на програми за усвояване на средства по структурни инструменти на	Не е приоритет на ОПК.

ЕС и национални и местни източници	
10. При изграждане на нови обекти на големи площи да се предвиждат мероприятия за предотвратяване на отрицателните въздействия върху археологически находки и исторически паметници на културата	ОПК ще подкрепя проекти, които не са рискови за здравето на хората, околната среда и КИИ.
РИОСВ Бургас	
1. Да се разработят възможни значителни въздействия върху околната среда, вкл. компонентите и факторите по чл. 4 и 5 от ЗООС, КИИ и връзките между тях	Разработено е.
2. Да се обърне внимание на развитието на конкурентоспособността на българската икономика и устойчивото опазване на околната среда, тъй като те са неразривно свързани, а не конкуриращи се	Част 6 на ЕО показва добро ниво на екологично съответствие на ОПК с други национални програми и стратегии и документи на ЕС. Принципите и целите на устойчивото развитие са били водещи при разработването на тези документи, поради, което не е целесъобразно това да са преповтори в специална част.
РИОСВ Шумен	
1. Във финансовата рамка на кохезионната политика за България 2007-2013, 15% от които са предвидени за ОПК, да се предвидят средства, гарантиращи осъществяване на целите на опазване на компонентите на ОС, за които в представения проект на доклад на ЕО е записано „Подкрепа във финансиране на мерките”	Опазването на компонентите на околната среда няма пряко въздействие върху конкурентоспособността на икономиката и следователно не може да бъде отделен приоритет (съответно бюджет) за тези дейности.
2. В инвестиционната стратегия на фирмите за следващите три години-част от ОП към дейностите „Покриване на стандартите/изискванията на ЕС” и „Технологично обновление на производството” липсват средства за околна среда в колоните „Имат намерение да инвестират” и „Биха кандидатствали за финансиране от ЕС” с цел осигуряване на екологично съответствие с други национални стратегии и програми.	Това са резултати от национално представително проучване, проведено през юни-юли 2006 г. от Витоша Рисърч. Ако фирмите нямат намерение да инвестират в опазване на околната среда през следващите три години, ще трябва да преустановят дейността си. ОПК не може да въздейства на това намерение.
БДУВ „Западнобеломорски район”, Благоевград	
1. Към източниците на информация да се използват всички директиви, имащи отношение към околната среда, в частност водите, както и Конвенцията за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера. Към националните и регионалните документи е необходимо да се включи	В доклада се посочват само директивите, които имат отношение към приоритетите и действията на ОПК, в т.ч. и тези с които ОПК има екологично съответствие. Спазвайки изискванията на Директива 2001/42/ЕС, ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, докладът за ЕО, прави оценка на екологичното съответствие на целите на ОПК с целите на други национални програми и стратегии и не предвижда оценка на екологичното съответствие с планове на регионално ниво.

и Плана за управление на речните басейни /ПУРБ/ в Западнореломорския район, които ще бъде с период на действие 2009-2015.	
2. При изготвянето на ПУРБ през 2009 г. да се предвиди актуализация на ОПК	Една от функциите на Комитета за наблюдение на ОПК е „да обсъжда и одобрява всяко предложение за коригиране на съдържанието на решенията на Комисията относно помощта от ЕФРР“. В рамките на своята компетентност, Комитетът за наблюдение преценява необходимостта от актуализиране на ОПК с други програми и планове. На база на горното, звеното за изготвяне на ПУРБ има право да предлага актуализация без това изрично да е записано в ЕО.
БДУВ „Източнореломорски район“, Пловдив	
1. Т. 2.4 „Обществени консултации“ - за да бъде информирана обществеността, освен на интернет страницата на МИЕ, съобщение за ЕО на ОПК и въпросника да се публикува в национален ежедневник.	Предложението бе получено след изтичане на срока за консултации и предоставяне на писмени становища и не е взето предвид.
2. В т. 3 да се има предвид : РДВ 200/60/ЕС, по отношение на емисиите и стандартите за качество на околната среда- дъщерни директиви на Директива 76/464/ЕЕС и Директива 96/82/ЕС за големи производствени аварии.	В доклада се споменават само тези директиви, имащи отношение към околната среда, с които ОПК има най-голямо съответствие. Изпълнението на ОПК ще допринесе индиректно за изпълнението на много други директиви, освен предложените за включване, споменаването на които се счита не наложително.
3. Т. 4.1.2 Оценката е обща и кратка, цитирани са само три сектора, не е посочен източника на информация, да се има предвид прилагането на по-малко водоемки технологии; Т.4.3 да се коригират абзаци : /1/ само част от големите промишлени предприятия имат измервателни устройства за отпадъчни води, заустване в съответния приемник, а всички останали не; /2/ по-правилно е да се каже „инсталации за локално пречистване на промишлени води и в –по-голяма степен не съответстват на НДНТ.	По отношение т. 4.1.2 Оценката е допълнена. Оценката е направена само за секторите на икономиката, които са обект на програмата. Източникът на информация е посочен в Приложение 3. Мерки на ОПК са обект на оценка в части 5 и 7. По отношение на т. 4.3 Изводите са цитирани от НСОС, което предполага че са точни, изчерпателни и подходящо формулирани. Терминологията е уеднаквена.
4. В целият текст да се замени терминът „отпадни води“ с „отпадъчни води“	Изводите по отношение на отпадните води са цитирани от НСРР и не се счита за необходимо да се подменят.
5. Т. 6.2.1 Да се прецизират с МОСВ сроковете на целите	Сроковете на целите са сроковете, посочени в НСОС.
6. Предложеният срок за консултации от 14 дни е недостатъчен и да се удължи на 1 месец	Предложението бе получено след изтичане на срока за консултации и предоставяне на писмени становища и не е взето предвид.
7. Да се предвидят консултации с БДУВ	Предложението бе получено след изтичане на срока за консултации и предоставяне на писмени становища

„Източнореломорски район” във връзка с разработването на ПУРБ на ИБР	и не е взето предвид. Писменото становище на БДУВ ИБР е взето предвид в окончателния доклад за ЕО на ОПК.
БДУВ „Дунавски район”, Плевен	
1. В представения доклад за ЕО на ОПК е предвидено да се разгледа влиянието на енергетиката върху водата като ресурс. Необходимо е да се вземат предвид изискванията на Закона за водите, Рамкова Директива за водите 2000/60/ЕС, и Директива 76/464/ЕИО за замърсяване на водната среда, причинено от изливанията на някои опасни вещества.	Докладът анализира въздействието на енергетиката като сектор на икономиката върху качеството на водите, но ОПК не предвижда мерки за подпомагане на енергетиката. Препоръките на ОПК са в съответствие със Закона за водите. ОПК не предвижда мерки за изпълнение на споменатите директиви.
3. Да се предвидят мерки за намаляване консумацията на свежа вода от подземни водоизточници, да се увеличи консумацията на оборотни /охлаждащи води, а при необходимост вода от повърхностни източници. Съгласно Закона за водите и Директива 2000/60/ЕС трябва да се преустанови консумацията на вода за производствени нужди от подземни водоизточници, с доказани питейни качества.	Предложено е по-горе
4. При изграждане на ВЕЦ да се направи преценка на влиянието върху водния обект и екологичната обстановка в района от мястото на водоземане до връщане на водата във водния обект.	Взето е предвид
5. Повечето предприятия не извършват мониторинг на количеството и качеството на изпусканите отпадъчни води, нямат измервателни устройства за отчитане количеството на заустените отпадъчни води.	Предложено е по-горе
6. Много предприятия нямат пречиствателни станции или съоръжения за пречистване на отпадъчни води, които да отговарят на нормативните изисквания и да пречистват отпадъчните води до степен отговаряща на категорията на съответния водоприемник. Отнася за предприятия, които формират отпадъчни води, които съдържат вещества, включени в Списък 1 и Списък 2 на Наредба №1, ДВ. 97/2000 г.	ОПК обръща внимание на този въпрос
7. Не е решен проблемът със сгуруотвалите и депата за опасни отпадъци. Те не отговарят на нормативните	ОПК не предвижда мерки за закриване и рекултивация на стари депа и изграждане на нови

изисквания и замърсяват подземните и повърхностните води.	
8. Повече от предприятията на енергийната и рудодобивната промишленост, които имат издадени комплексни разрешителни не могат да изпълняват условията в тях и да се приведат в съответствие с Директива 96/61/ЕС.	Т.8 параграф 4 прави препоръка по този въпрос
И.Петрова, член на РГ по ОПК, ДЕ отдел „Проекти”, дирекция „Енергийни пазари и проекти” и И.Марчев, член на РГ по ОПК, ГЕ отдел „Секторни политики и стратегии”, дирекция „Енергийна стратегия”	
В т. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9 се правят предложения за прецизиране на текстове от доклада за ЕО	Приема се
4. „Съществуващите екологични проблеми и и слаби страни, имащи отношение към ОПК”- избраните проблеми следва да се преформулират, тъй като има несъответствие.	Т. 4.3 се променя: „Досегашният принос на икономиката като източник за замърсяване на околната среда може да се обобщи в следното:
10. Счита се за целесъобразно проектът за доклад да се съгласува с дирекция „Енергийна ефективност и опазване на ОС” на МИЕ по компетентност	Докладът за ЕО е съгласуван с Дирекция „ЕЕООС”
В.Панайотова, член на РГ по ОПК, Директор, ДАМТН	
В момента се разработва проект за изграждане на изпитвателни мощности за контрол на качеството на биогоривата, мярка за ООС. Да се постави оценка I-непряк положителен ефект на мярка 3 „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество” на Приоритет 4	Към т.5.2 Приоритет 4 параграф трети се променя: „Приоритетна ос 4 не поставя екологични цели и няма изразена екологична насоченост. Същевременно осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество в т.ч. качеството на българските продукти по отношение европейската политика по химикалите, качеството на биогоривата ще има непряко отношение към опазване на околната среда. Като цяло, може да се приеме, че Приоритет 4 има непряко екологично съответствие.” Към т.7.2 Изводи се добавя: „Приоритет 4 като цяло няма екологична насоченост, с изключение на специфична цел 3 „Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество”.

Таблица В. Обобщение на въпросниците, попълнени от РИОСВ за очаквания екологичен ефект от прилагането на ОПК

Цел, Приоритет	Специфична цел	Евентуален екологичен ефект	Експерт ЕО
Главна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световния пазар.		I	NT
Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности		I=80% NT=20%	I
	Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията	I=60% D=40%	I
	<i>Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации</i>	I=60% NT=40%	NT
	<i>Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса</i>	I=60% NT=40%	NT
Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда		D=100%	D
	Модернизация на технологиите и управлението в предприятията	D=100%	D
	Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса	NT=40% DD=40% I=20%	NT
	Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията	D=100%	D
	Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите	NT=40% I=40% D=20%	NT
Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията		I=40% D=40% NT=20%	I
	Подобряване на условията за достъп до финансиране на микро-, малки и средни предприятия	I=60% NT=20% D=20%	I
	Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности	I=40% D=40% NT=20%	I
Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика		NT=60% I=40%	NT
	Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях	NT=60% D=40%	NT
	Улесняване достъпа до външни	NT=80% I=20%	NT

	пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа		
	Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество	NT=50% I=50%	NT

Таблица Г. Обобщение на анонимни въпросниците

Цел, Приоритет	Специфична цел	Евентуален екологичен ефект	Експерт ЕО
Главна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световния пазар.		I NT NT	NT
Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности		I=80% NT=20%	I
	Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията	I=80% D=13% NT=7%	I
	Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации	NT=53% I=47%	NT
	<i>Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса</i>	I=53% NT=47%	NT
Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда		D=53% I=33% NT=14%	D
	Модернизация на технологиите и управлението в предприятията	D=67% I=33%	D
	<i>Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса</i>	I=47% NT=40% D=13%	NT
	Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията	D=87% I=13%	D
	Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите	NT=53% I=33% D=14%	NT
Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията		I=73% NT=20% D=7%	I
	Подобряване на условията за достъп до финансиране на микро-, малки и средни предприятия	I=53% NT=40% D=7%	I
	Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности	I=53% NT=27% D=20%	I
Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни		NT=67% I=33%	NT

позиции на българската икономика			
	Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях	NT=73% I=34%	NT
	Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа	NT=73% I=27%	NT
	Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество	NT=53% I=33% D=14%	NT

Приложение 3 Въпросник за консултации с обществеността

Консултациите с обществеността ще се проведат по интернет и факс, както и среща на работна група. Консултантът подготви въпросник за публикуване на интернет страницата на МИЕ. На интернет страницата ще се публикува и нетехническото резюме на ЕО.

Разработването и публикуването на въпросника цели: /1/ да подпомогне обществеността в структурирането на мненията и коментарите и /2/ получаване на сравними и съпоставими мнения и препоръки към въпроси, които консултантът счита за особено важни да бъдат обсъдени с обществеността. Публикуването на въпросника не ограничава участниците в консултациите да споделят мнения и препоръки по всички аспекти на ЕО на ОПК, които те считат за важни. Въпросникът за консултации с обществеността е в Таблица 12.

Таблица 12 Въпросник за консултации на Екологичната оценка на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013”

Цел, Приоритет	Специфична цел	Евентуален екологичен ефект
Главна цел: Развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световния пазар.		
Приоритет 1: Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности		
	Насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията	
	Защита на индустриалната собственост на българските предприятия и изследователски организации	
	Развитие на благоприятна про-иновационна среда в подкрепа на бизнеса	
Приоритет 2: Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда		
	Модернизация на технологиите и управлението в предприятията	
	Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса	
	Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници използвани от предприятията	
	Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на клъстерите и бизнес мрежите	
Приоритет 3: Финансови ресурси за развитие на предприятията		
	Подобряване на условията за достъп	

	до финансиране на микро-, малки и средни предприятия	
	Осигуряване на финансиране за високорискови инвестиции, основно за иновационни дейности	
Приоритет 4: Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика		
	Увеличаване на обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях	
	Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа	
	Осигуряване на съответствие на българските продукти с международните стандарти за качество	

Указание за попълване:

Степента на екологичното въздействие на приоритетите и целите се оценява в четири степени: D = Пряк положителен ефект, I = Непряк положителен ефект, NT = Неутрален ефект, N = Отрицателен ефект.

Цели, които пряко ще допринесат за подобряването на качеството на водата, въздуха и почвите, управлението на отпадъците и защитата на биологичното разнообразие, се приемат за дейности с пряк положителен ефект. Цели, които създават условия за опазване и подобряване на околната среда, се оценяват като проекти с непряк положителен екологичен ефект. Цели, които не са насочени към екологични проблеми и не оказват негативен екологичен ефект, се определят като проекти с неутрален ефект. Цели, които не отчитат екологичните стандарти и замърсяват околната среда, като замърсяване на води, въздух и почви, разрушаване на биологичното разнообразие, неправилно управление на отпадъците, се оценяват като действия с негативно екологично влияние.

Приложение 4 Източници на информация

При изготвянето на доклада за ЕО бе използвана значително количество информация, като най-релевантни от тях бяха следните документи:

Национални стратегии и програми

Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015 г.

Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, 2005-2015

Енергийна стратегия на България от 2002 г.

Национален план за развитие, 2000-2006

Национален план за изпълнение задълженията на страната по КТЗВДР, 1999 г.

Национална програма за ограничаване на емисиите от серни и азотни оксиди от действащите ГГИ

Национална стратегическа референтна рамка, 2007-2013

Национална стратегия за околна среда и План за действие, 2005-2014

Стратегия за изследване, технологично реструктуриране и иновации”, 2004 г.

Оперативни програми

Оперативна програма „Околна среда”

Оперативна програма „Регионално развитие”

Директиви на Европейската общност

Директива 96/61/ЕС относно интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването;

Директива 2001/77/ЕС за насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми източници на вътрешния пазар на електроенергия;

Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности;

Директива 2003/30/ЕС за насърчаване използването на биогорива или други възобновяеми горива в транспорта,

Директива 2003/87/ЕС за създаване на схема за търговия с емисии на парникови газове.

Докладът на ИАОС за състоянието на околната среда през 2004

Закони, наредби и др.

Приложение 5 Списък на експертите, изготвили доклада за ЕО

Настоящият доклад за ЕО е разработен от инж. Пламена Борисова.

Първият вариант на екологична оценка също бе разработен от инж. Пламена Борисова в рамките на Екс-анте оценка на ОПК под ръководството на Шон Бурке.

Експертът по ЕО е регистриран по реда на чл. 83, ал. 4 от ЗООС. Удостоверението за регистрация е представено в Приложение 6.

Име: Пламена Борисова

Длъжност: Изпълнителен директор

Организация: Институт за стратегии по околна среда

Област на експертиза: Експерт по ЕО

Подпис:

Приложение 6 Копие Удостоверение за регистрация по ЕО

Декларация

Аз, долуподписаната Пламена Колева Борисова, ЕГН 5304126297, лк. 161367428, изд. на 01.08.2000 от МВР София, живуща в гр. София, жк. Лагера, бл. 38, ап.29

ДЕКЛАРИРАМ:

1. Не съм възложител на Доклад за Екологична оценка на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013” ;
2. Не съм свързано лице по смисъла на параграф 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон;
3. Не съм в трудово, гражданско или служебно правоотношение с възложителя на Доклад за Екологична оценка на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013”;
4. Не съм в трудово, гражданско или служебно правоотношение с компетентните органи по чл. 10 на ЗООС;
5. Не съм член на комисията /експертния екологичен съвет по чл. 5 или на ВЕЕС по чл. 12, ал. 1, т. 1 на ЗООС.

Подпис:

Дата: април 2007

Приложение 8 Схема за провеждане на консултации с обществеността и заинтересованите органи

Консултации с компетентните органи

- c) Изпращане на писмено запитване до Дирекция „Превантивна дейност”, МОСВ за обхвата на ЕО на ОПК, януари 2007
- d) Консултация с Дирекция „Превантивна дейност”, МОСВ по отношение структурата и съдържанието на ЕО на ОПК, март 2007
- e) Консултация с Дирекция „Енергийна ефективност и опазване на околната среда”, МИЕ за обхвата и съдържанието на ЕО на ОПК, март 2007
- f) Изпращане на предварителния доклад за ЕО на ОПК до Дирекция „Превантивна дейност”, МОСВ за предварително запознаване и коментари по проекта за ЕО, април 2007
- g) Публикуване на предварителния доклад за ЕО на ОПК на интернет страницата на МИЕ и изпращане по факс до заинтересовани органи -РИОСВ, БДУВ, април 2007
- h) Двуседмичен срок за консултации и получаване на становища и предложения, май 2007
- i) Провеждане на обществено обсъждане, май 2007

Консултации с Работната група по ОПК, обществеността и заинтересовани и засегнати органи и лица

- j) Консултации по обхвата и предварителната обобщена екологична оценка, компонент на Експертната оценка на ОПК, ноември 2006
- k) Публикуване на предварителния доклад за ЕО на ОПК на интернет страницата на МИЕ, април 2007
- l) Двуседмичен срок за консултации и получаване на становища и предложения, май 2007
- m) Провеждане на обществено обсъждане, май 2007